

Dünya

Türkiye

- ◆ Eylül ayında jeopolitik gelişmeler ile merkez bankalarının önümüzdeki dönemde atacakları adımlara ilişkin verdikleri sinyaller küresel piyasaların odağında yer almıştır.
- ◆ Fed, 19-20 Eylül tarihlerinde gerçekleştirdiği toplantısında faiz oranlarında değişiklik yapmazken, bilançosunu küçültmeye Ekim ayında başlayacağını açıklamıştır. Eylül ayı başında piyasalarda %30 seviyesinde olan 2017 yılında yeni bir faiz artırımının yapılacağı beklentisi %65 düzeyini aşmıştır.
- ◆ Fed'in faiz artırım ihtimalinin yükselmesi ABD dolarını desteklemiştir. Eylül ayı içinde 1,21'e yaklaşan EUR/USD paritesi ay sonunda 1,18 düzeyinde gerçekleşmiştir.
- ◆ ABD'de istihdam piyasası ve iktisadi faaliyete ilişkin veriler üçüncü çeyreğe ilişkin karışık bir tabloyu çizmektedir.
- ◆ ECB, varlık alım programından çıkış stratejisine ilişkin alacağı kararı önümüzdeki aylardaki toplantılara bırakmıştır.
- ◆ İngiltere Merkez Bankası, Eylül ayı toplantısında para politikası duruşunu korumuştur. Güçlü makroekonomik verilerin ardından faiz artırımını olasılığı yükselmiştir.
- ◆ S&P, Çin'in uzun vadeli ülke notunu bir kademe indirerek AA-'den A+'ya düşürmüştür.
- ◆ Petrol fiyatları Eylül ayında son iki yılı aşkın sürenin en yüksek seviyesine ulaşmıştır.
- ◆ Eylül ayında Kuzey Kore kaynaklı artan endişeler altın fiyatlarının yükselmesine neden olsa da ABD dolarındaki güçlenme eğilimi ay sonunda fiyatların yeniden düşmesine yol açmıştır.
- ◆ Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde %5,1 oranında büyürken, yatırım harcamaları ile net ihracatın katkısı dikkat çekmiştir. İlk çeyrek büyümesi de %5,2'ye revize edilmiştir.
- ◆ Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı Haziran'da %11,1 olmuştur. Hizmetler sektörünün istihdama sağladığı katkı artmaya devam ederken, sanayi sektörü istihdam artışını sınırlandırmıştır.
- ◆ Takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi Temmuz'da düşük baz etkisiyle yıllık bazda %14,5 oranında genişlemiştir.
- ◆ Ağustos ayında ihracat hacmi geçtiğimiz yılın aynı ayına göre %12,3, ithalat hacmi %15,3 artmıştır. Böylece dış ticaret açığı %22,8 oranında genişlemiştir.
- ◆ Temmuz ayında cari açık 5,1 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir. Altın ithalatı cari dengeye olumsuz yansırken, turizm gelirlerindeki toparlanma cari açığı genişlemeyi sınırlandırmıştır. Temmuz ayı itibarıyla 12 aylık kümülatif cari açık 37,1 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir.
- ◆ Ağustos ayında bütçe harcamaları geçtiğimiz yılın aynı ayına kıyasla %22,4 artarken, bütçe gelirleri %12,0 yükselmiştir. Böylece, 2016 yılının Ağustos ayında 3,6 milyar TL fazla veren merkezi yönetim bütçesi bu yılın aynı ayında 874 milyon TL açık vermiştir.
- ◆ Tüketici fiyatlarındaki aylık artış Eylül ayında %0,65 ile piyasa beklentisinin bir miktar altında gerçekleşmiştir. Bu dönemde, tüketici fiyatlarındaki yıllık enflasyon %11,2 düzeyine ulaşmıştır.
- ◆ 2018-2020 dönemine ilişkin Orta Vadeli Program açıklanmıştır.

İçindekiler

Dünya Ekonomisi	2
Türkiye Ekonomisi	4
Bankacılık Sektörü	14
Genel Değerlendirme	15
Grafikler	16
Tablolar	19

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yrd.
hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman
eren.demir@isbank.com.tr

Dr. Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman
kemal.gundogdu@isbank.com.tr

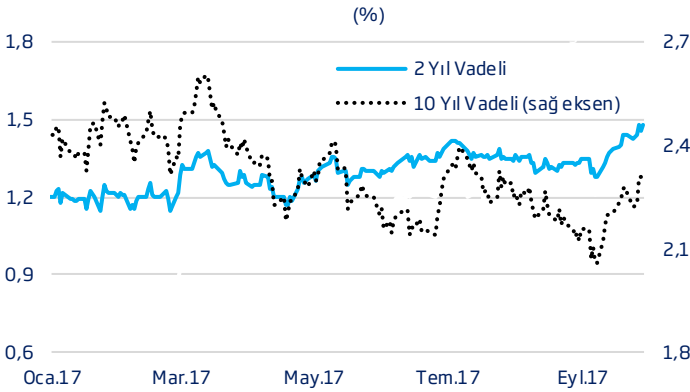
Gamze Can - Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

Jeopolitik gelişmeler ve merkez bankaları ön planda...

ABD ile Kuzey Kore arasında süregelen gerilim Eylül ayında da piyasalar üzerinde zaman zaman baskı yaratmıştır. Buna ek olarak başta Fed olmak üzere merkez bankalarının önümüzdeki dönemde atacakları adımlara ilişkin verdikleri sinyaller piyasaların odağında yer almaya devam etmiştir.

Fed, bilançosunu küçültmeye Ekim'de başlıyor.

ABD Merkez Bankası (Fed), 19-20 Eylül tarihlerinde yaptığı toplantıda faiz artırımına gitmezken, bilanço küçültme programına Ekim ayında başlanacağını açıklamıştır. Toplantı sonrasında yayımlanan yazılı açıklamada, işsizlik oranının düşük seviyesine dikkat çekilirken, yatırımlardaki artışın sürdürüğü ve ekonominin ılımlı ancak istikrarlı bir büyüme performansı sergilediği ifade edilmiştir. Ayrıca, kasırgaların ekonomik aktivite üzerinde kısa vadede olumsuz etkide bulunmasına karşılık, bu durumun orta vadede kalıcı olmayacağı belirtilmiştir. Karar metninde ekonomik görünüm üzerindeki kısa vadeli risklerin genel hatlarıyla dengede olduğu, düşük seviyelerde seyreden enflasyonun ise yakından takip edildiği vurgulanmıştır. Yayımlanan orta vadeli tahminlere göre 16 Fed yetkilisinden 11'inin bu yıl içinde bir faiz artırımını daha beklediği görülmüştür. Böylece, Eylül ayı başında piyasada %30 olasılık verilen bu il içinde ilave bir faiz artırım beklentisi %65'i aşmıştır. ABD 10 yıllık hazine tahvillerinin faiz oranı da son 2 ayın en yüksek düzeyine çıkmıştır.

ABD Hazine Tahvillerinin Faiz Oranları**ABD ekonomisi...**

ABD'de istihdam piyasasına ve iktisadi faaliyete ilişkin veriler üçüncü çeyreğe ilişkin karışık bir tablo çizmektedir. Ağustos ayında istihdam verileri beklentilerin bir miktar altında kalmıştır. Bu dönemde tarım dışı istihdam 156 bin kişilik artış kaydederken, işsizlik oranı %4,4'e yükselmiştir. Bu dönemde ortalama saatlik ücretler ise yatay seyretmiştir. Diğer taraftan, ISM imalat endeksi Eylül ayında kasırgalara rağmen 60,8 ile Nisan 2004'ten bu yana en yüksek düzeyine çıkarak üretim faaliyetlerinin iyileşmeye devam ettiğine işaret etmiştir.

Son aylarda tahminlerin altında kalan bir performans sergileyerek Fed'in faiz artırımlarına ilişkin soru işareti oluşmasına neden olan TÜFE, Ağustos ayında konut kirası ve enerji fiyatlarındaki artışın öncülüğünde hızlı yükselmiştir. Bu dönemde tüketici fiyatları aylık bazda %0,4 ile beklentilerin üzerinde artarken, yıllık enflasyon %1,9'a ulaşmıştır. Enerji ve gıda fiyatları hariç (çekirdek) enflasyon ise yıllık bazda %1,7 düzeyinde gerçekleşerek yatay seyrini dördüncü ayına taşımıştır.

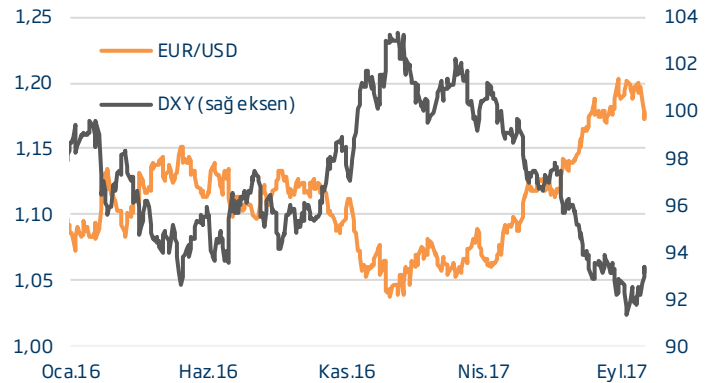
ECB yeni bir adım atmadı.

Avrupa Merkez Bankası (ECB), 7 Eylül'de gerçekleştirdiği toplantıda para politikasında değişiklik yapmazken gerekirse tahvil alımlarının artırılacağı açıklamasını yinelemiştir. ECB Başkanı Draghi, toplantı sonrasında yaptığı açıklamada varlık alım programından çıkış stratejisine yönelik bir karar alınmadığını, bu konunun sonbahardaki diğer toplantılara bırakıldığını açıklamıştır. Draghi, varlık alımlarının izleyeceği patikaya ilişkin olarak alınacak kararda enflasyon ve finansal koşulların göz önünde bulundurulacağını ifade etmiştir.

ECB, 2017 yılı için enflasyon tahminini %1,5'te bırakırken, 2018 ve 2019 yılları için enflasyon tahminlerini 0,1'er puan indirmiştir. Büyümeye ilişkin olarak ise, 2017 yılına ait tahmin 0,3 puan artışla %2,2'ye yükseltilirken, 2018 ve 2019 yıllarına ilişkin büyüme beklentileri değiştirilmemiştir.

EUR/USD paritesinde aşağı yönlü hareket...

Almanya'da yapılan seçimlerde Merkel'in başkanlık ettiği Hristiyan Demokrat Birliği Partisi'nin seçimde birinci olmasına rağmen koalisyon hükümetine ilişkin belirsiz bir tablonun oluşması euroyu baskı altında bırakmıştır. Aşırı sağcı parti olan Almanya İçin Alternatif Partisi'nin ilk kez barajı aşarak parlamentoya üçüncü parti olarak girmesi de piyasalarda tedirginlik yaratmıştır. Buna ek olarak, Fed'in faiz artırım ihtimalinin yükselmesi doları desteklemiştir. Böylece, Eylül ayı içinde 1,21'e yaklaşan EUR/USD paritesi ay sonunda 1,18'in altına inmiştir.

EUR/USD Paritesi ve DXY Endeksi**İngiltere Merkez Bankası politika faizini değiştirmede.**

İngiltere Merkez Bankası (BoE), 14 Eylül'de gerçekleştirdiği

toplantısında politika faiz oranını %0,25'te tutarken, 435 milyar sterlin büyüklüğündeki varlık alım programında değişikliğe gitmemiştir. Toplantı sonrasında yapılan açıklamalara göre, para politikası kurulu üyelerinin çoğu ekonomik görünümdeki toparlanmanın sürmesi ve enflasyon baskısının kademeli olarak artmaya devam etmesi halinde para politikasıyla sağlanan desteğin önümüzdeki aylarda kısmen azaltılmasını desteklemektedir.

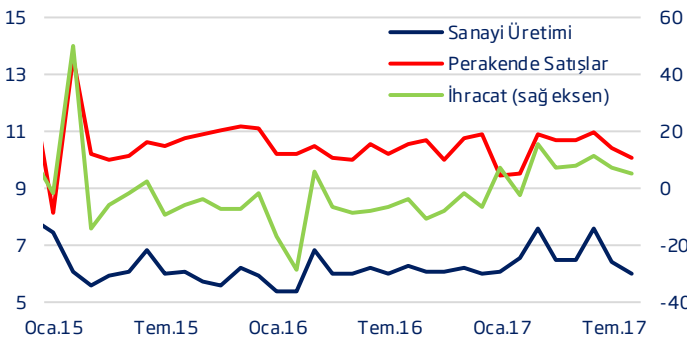
Ağustos ayında %2,9 ile beklentilerin üzerinde açıklanan yıllık tüketici enflasyonunun yanı sıra Temmuz'da %4,3 ile 42 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşen işsizlik oranı İngiltere'de ekonomik görünüme ilişkin olumlu sinyaller vermektedir. Bu durum, faiz artırımının "gelecek aylarda" yapılabileceği yönündeki beklentileri 10 yıldan uzun bir sürenin ardından ilk kez güçlendirmiştir. 2017 sonundan önce faiz artırımı yapılacağına ilişkin beklenti %50'nin üzerine çıkarken, sterlin dolar karşısında Brexit referandumundan bu yana en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Çin'de ekonomik veriler beklentilerin altında...

2017 yılının ikinci çeyreğinde Çin'de %6,9 ile beklentilerin üzerinde açıklanan ekonomik büyümenin ardından son dönemde açıklanan ekonomik verilerin beklentileri karşılayamaması yılın üçüncü çeyreğine ilişkin belirsizlikleri artırmıştır. Ekonomik faaliyetin önemli göstergeleri arasında yer alan sabit sermaye yatırımları yılın ilk 8 ayında geçen senenin aynı dönemine kıyasla %7,8 oranında artarak Aralık 1999'dan bu yana en yavaş büyümesini kaydetmiştir. Ağustos ayında yıllık bazda %6 oranında genişleyen sanayi üretimi ve %10,1 oranında artan perakende satışlar da ülke ekonomisinin beklentilerin altında bir performans sergilediği yorumlarının ön plana çıkmasına neden olmuştur. Aynı döneme ait dış ticaret göstergeleri de bu yöndeki yorumlara destek olmuştur. Özellikle ABD, Japonya ve AB başta olmak üzere ana ticaret ortaklarına yönelik ihracatın artış hızı Ağustos'ta gerileyerek önümüzdeki döneme ilişkin soru işaretleri yaratmıştır.

Çin'de Ekonomik Aktivite

(yıllık % değişim)

S&P, Çin'in kredi notunu düşürdü.

Standard & Poor's (S&P) Çin'in uzun vadeli ülke notunu bir kademe indirerek AA-'den A+'ya düşürmüştür. Karara

gerekçe olarak Çin'de uzun süredir devam eden güçlü kredi büyümesinin ülkenin ekonomik ve finansal risklerini artırması gösterilmiştir.

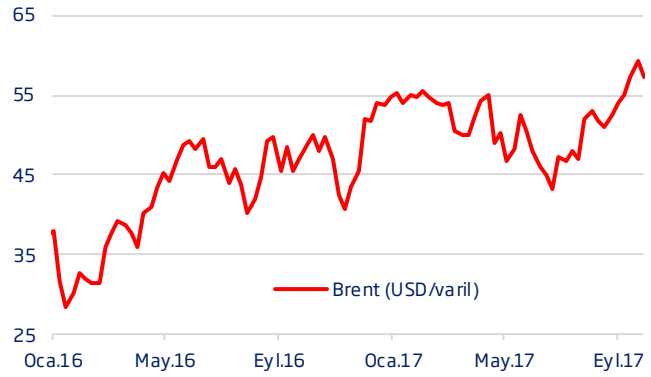
Japonya erken seçime gidiyor.

Japonya Başbakanı Shinzo Abe, erken seçime gitmek amacıyla parlamentonun alt kanadını feshetmiştir. 2019 yılında satış vergisini artırmayı planlayan Abe yönetimi, giderek güçlenen seçmen desteğinden faydalanarak iktidar yetkisini yenileme yoluna gitmiştir.

Petrol fiyatlarında yükseliş...

ABD'de yaşanan kasırgaların ardından ülkede rafinerilerin yeniden faaliyete başlaması ham petrol talebinin artmasına ve bu doğrultuda stoklardaki yükselişin ivme kaybetmesine neden olmuştur. OPEC'in üretim kesintisinin 3 ay daha uzatılabileceğine dair haberler de petrol fiyatlarının yukarı yönlü hareket etmesini sağlamıştır. 26 Eylül'de 60 USD ile iki yılı aşkın bir sürenin en yüksek düzeyine çıkan Brent türü ham petrolün varil fiyatı 29 Eylül'de 57,3 USD'ye gerilemiştir.

Petrol Fiyatları

Altın fiyatlarında dalgalı seyir...

Kuzey Kore kaynaklı artan endişeler son dönemde altın fiyatlarının yükselmesine neden olmuştur. Öte yandan, ABD dolarındaki güçlenme eğilimi ay sonunda fiyatların yeniden gerilemesine yol açmıştır. Eylül ayı içinde 1.358 USD/ons ile yaklaşık son bir yılın en yüksek düzeyine çıkan altın fiyatları, 29 Eylül itibarıyla 1.279 USD/ons düzeyinde gerçekleşmiştir.

Altın Fiyatları

Kaynak: Datastream

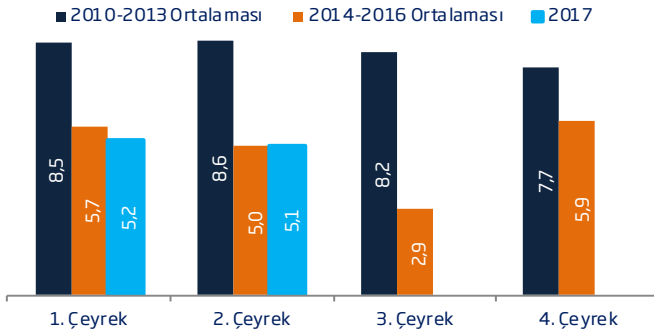
Büyüme ikinci çeyrekte beklentilere yakın...

İç tüketimdeki canlanmanın ve kamunun aldığı tedbirlerin etkisiyle Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde %5,1 ile beklentilere yakın bir düzeyde büyüme kaydetmiştir. Daha önce %5 düzeyinde açıklanan ilk çeyrek büyümesi de %5,2 olarak güncellenmiştir. Böylece, yılın ilk yarısında ekonomi yıllık bazda %5,1 büyüme sergilemiştir. 2016 yılı büyümesi ise %2,9 düzeyinden %3,2'ye revize edilmiştir.

Yılın ikinci çeyreğindeki büyüme hızı ikinci çeyrekler itibarıyla son 3 yılın ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, bu rakam ikinci çeyrekler itibarıyla 2010-2013 döneminde kaydedilen %8,6'lık ortalama büyümenin altında kalmıştır.

Çeyrekler İtibarıyla Yıllık GSYH Büyümesi

(zincirlenmiş hacim endeksi 2009=100, %)

2016 yılında 863 milyar USD olan GSYH bu yılın ikinci çeyreği itibarıyla son dört çeyreğin toplamı olarak 834 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemler itibarıyla kişi başına milli gelir de 10.883 USD'den 10.500 USD civarına inmiştir. Bu gelişmede, USD/TL'deki yükseliş önemli rol oynamıştır.

Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde son sekiz çeyreğin en olumlu performansını sergilemiştir. Mevsim ve takvim

GSYH Gelişmeleri (2009 zincirlenmiş hacim endeksi)

Dönem	Takvim etkisinden arındırılmış GSYH* (%)	Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış GSYH** (%)
2015 Ç1	3,6	2,0
2015 Ç2	7,2	1,7
2015 Ç3	6,4	0,9
2015 Ç4	6,0	0,9
2016 Ç1	4,3	0,8
2016 Ç2	4,1	0,7
2016 Ç3	0,8	-1,2
2016 Ç4	4,2	3,9
2017 Ç1	4,9	1,3
2017 Ç2	6,5	2,1

(*) Bir önceki yılın aynı dönemine göre değişim

(**) Bir önceki döneme göre değişim

etkisinden arındırılmış olarak bakıldığında da birinci çeyreğe kıyasla ekonomik aktivitenin bir miktar ivme kazandığı görülmektedir.

Yatırım harcamalarından büyüme yüksek destek...

İkinci çeyrekte yatırım harcamaları 2,9 puan ile büyüme en yüksek katkı yapmıştır. Zincirlenmiş hacim endeksine göre inşaat harcamalarında yıllık bazda kaydedilen %25'lik artış bu performansta önemli rol oynamıştır. Makine ve teçhizat yatırımlarındaki düşüşün son dört çeyrekte aralıksız sürmesi ise olumsuz bir gelişme olarak kayda geçmiştir. Yılın ilk altı aylık döneminde yatırımların büyüme katkısı 1,9 puan olmuştur.

Net ihracatın katkısı pozitif olmaya devam ediyor.

2017 yılının ikinci çeyreğinde, net dış ticaretin büyüme sağladığı katkı ilk çeyreğe kıyasla azalmakla birlikte yüksek

Harcamalar Yöntemiyle Katkı (2009 zincirlenmiş hacim endeksi)

(% puan)

	2015					2016					2017		
	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	6 Aylık
Tüketim	3,1	5,1	2,3	5,0	3,9	3,2	5,2	1,0	4,7	3,5	3,5	1,3	2,4
Özel	3,9	4,2	2,1	3,3	3,3	1,6	3,2	0,3	3,8	2,2	2,2	1,9	2,1
Kamu	-0,7	0,9	0,1	1,6	0,5	1,6	2,0	0,7	0,9	1,2	1,3	-0,6	0,3
Yatırım	1,0	3,9	2,5	3,2	2,7	1,8	0,6	0,1	0,4	0,7	0,9	2,9	1,9
Stok Değişimi	-0,2	-2,2	0,0	-1,7	-1,0	0,1	1,3	0,7	-0,7	0,3	-1,5	-0,8	-1,1
Net İhracat	-0,4	0,4	1,0	1,1	0,6	-0,3	-2,1	-2,5	-0,1	-1,3	2,3	1,7	2,0
İhracat	0,6	1,0	1,1	1,1	1,0	0,4	-0,4	-2,1	0,5	-0,4	2,5	2,2	2,4
İthalat	-1,0	-0,6	-0,1	-0,1	-0,4	-0,7	-1,7	-0,4	-0,7	-0,9	-0,2	-0,6	-0,4
GSYH	3,6	7,2	5,8	7,5	6,1	4,8	4,9	-0,8	4,2	3,2	5,2	5,1	5,1

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Datastream, TÜİK

seviyesini korumuştur. Bu dönemde özellikle otomotiv ihracatının desteğiyle ihracat hacim endeksi yıllık bazda %10,5 oranında yükselirken, ithalat hacim endeksi %2,3 ile sınırlı ölçüde genişlemiştir. Böylece, net dış ticaret büyümeye toplam 1,7 puan katkı sağlamıştır. Yılın ilk altı ayı itibarıyla bakıldığında ise net dış ticaretten gelen katkının 2,0 puan olduğu görülmektedir.

Kamunun tüketim harcamaları büyümeyi baskıladı.

Özel tüketim harcamaları yılın ikinci çeyreğinde ekonomik aktiviteyi desteklemeyi sürdürmüştür. Söz konusu kalem bu dönemde büyümeye 1,9 puanlık katkı sağlamıştır. Öte yandan, son dönemde ekonominin canlanmasında önemli payı olan kamu tüketim harcamalarının ilk çeyreğin aksine ikinci çeyrekte büyümeyi daraltıcı yönde etki etmesi dikkat çekmiştir. Bu durum kamu kesiminin tüketimden ziyade yatırımlara yöneldiğine işaret etmektedir.

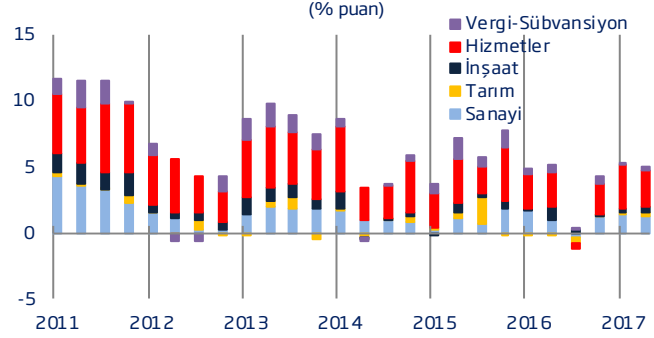
Hanehalkının tüketim harcamalarının alt kısımlarına bakıldığında iç talebi canlandırıcı yönde alınan tedbirlerin etkisiyle dayanıklı mallara yönelik tüketim harcamalarının %4,8 ile ilk çeyrekte daha hızlı bir oranda arttığı izlenmiştir.

Hizmet sektörü büyümenin lokomotifi...

Üretim yöntemine göre GSYH verileri incelendiğinde, 2017 yılının ikinci çeyreğinde hizmetler sektörünün büyümeyi önemli ölçüde desteklediği görülmektedir. Turizm sektöründeki toparlanma eğiliminin sürmesiyle birlikte hizmetler sektörü bu dönemde büyümeye 2,7 puan katkı sağlamıştır.

GSYH içinde hizmetlerin ardından en önemli paya sahip olan sanayi sektörü yılın ikinci çeyreğinde büyümeyi 1,3 puan yukarı çekmiştir. İnşaat sektörü yılın ilk çeyreğinin üzerinde

Üretim Yöntemiyle GSYH'ye Katkı

bir gelişim göstererek bu dönemde büyümeye 0,5 puan katkıda bulunmuştur. Tarım sektörü de ekonomideki genişlemeye 0,2 puan ile son yedi çeyreğin en yüksek katkısını yapmıştır.

Beklentiler...

Politika yapıcılarının ekonomiyi destekleyici yönde hayata geçirdikleri uygulamaların olumlu etkilerinin sürmesiyle yılın ilk yarısının ardından üçüncü çeyrekte de iktisadi faaliyetin güçlü bir tablo çizmesi beklenmektedir. Ayrıca, üçüncü çeyrekte büyüme performansı üzerinde düşük baz etkisinin olumlu izleri de görülecektir. Yılın geri kalanında özellikle özel tüketim harcamalarının kazandığı ivmeyi koruyacağını, net ihracatın büyümeye katkısının azalmakla birlikte süreceğini öngörüyoruz. Bu gelişmeler doğrultusunda, Türkiye ekonomisinin 2017 yılı büyümesinin %5'e yaklaşarak uzun dönemli ortalamasına yakın düzeyde gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz.

Not: Hizmetler sektörü, üretim yöntemiyle GSYH'nin alt kalemleri içinde yer alan; hizmetler, bilgi ve iletişim, finans ve sigorta faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri, mesleki ve idari destek hizmet faaliyetleri, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile diğer hizmet faaliyetlerini kapsamaktadır.

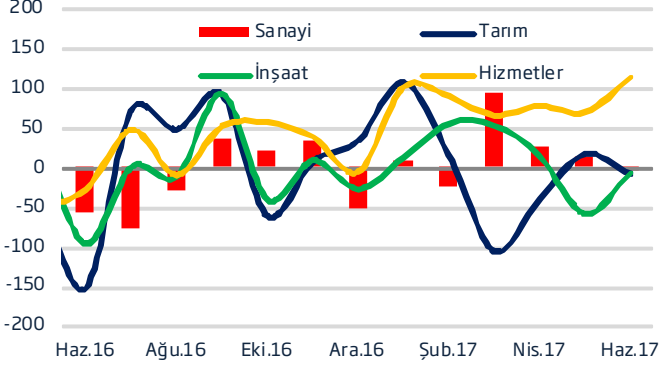
Kaynak: Datastream, TÜİK

İşsizlik oranı Haziran'da %10,2 oldu.

İşsizlik oranı Haziran döneminde %10,2 seviyesinde gerçekleşmiştir. İşgücüne katılma oranının yıllık bazda 1 puanlık yükselişle %53,4'e çıkmasına karşın istihdamın aynı dönemde 1,1 milyon kişi artmasının etkisiyle işsizlik oranı geçen seneye kıyasla değişim kaydetmemiştir. Diğer taraftan, mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı aylık bazda 0,2 puan gerileyerek %11,1 olmuştur. Özellikle hizmetler sektörünün istihdama sağladığı katkı bu dönemde artarken, sanayi sektörünün katkısının kademeli biçimde azalmaya devam ettiği izlenmektedir.

Sektörlere Göre İstihdamdaki Aylık Değişim

(mevsimsellikten arındırılmış veriler, bin kişi)

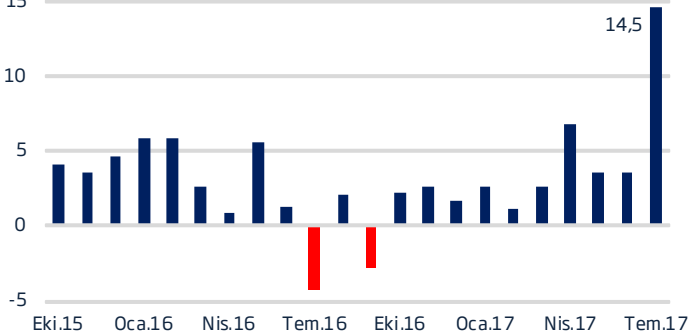

Sanayi üretiminde hızlı yükseliş...

Temmuz ayında takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretim endeksi yıllık bazda %14,5 oranında artarak Ocak 2011'den bu yana en hızlı yükselişini kaydetmiştir. Ana sanayi grupları incelendiğinde, ara malı ve sermaye malı imalatında kaydedilen artışlar dış ticarete ve yatırımlara yönelik olumlu sinyaller vermektedir. İmalat sanayinin alt sektörleri incelendiğinde ise, sene başından bu yana olumlu performansı ile öne çıkan motorlu kara taşıtları imalatının sanayi üretimine en fazla katkısı sağladığı görülmektedir. Temmuz 2016'daki başarısız darbe girişiminin yarattığı düşük baz etkisi sanayi üretiminin olumlu performansında etkili olsa da, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi verisi de sanayideki güçlü görünümü desteklemektedir. Buna göre, Temmuz'da sanayi üretimi aylık bazda %2,3 oranında artış kaydetmiştir.

Sanayi Üretim Endeksi

(takvim etkisinden arındırılmış, yıllık % değişim)

PMI'da sınırlı düşüş...

Ağustos'ta 55,3 ile yaklaşık son 6,5 yılın en yüksek düzeyinde bulunan imalat sanayi PMI Eylül ayında 53,5'e gerilemiştir. Bununla birlikte, üçüncü çeyrekte endeksin ikinci çeyrekteki seviyesinin üzerinde gerçekleşmesi üretim faaliyetlerine ilişkin olumlu sinyal vermiştir.

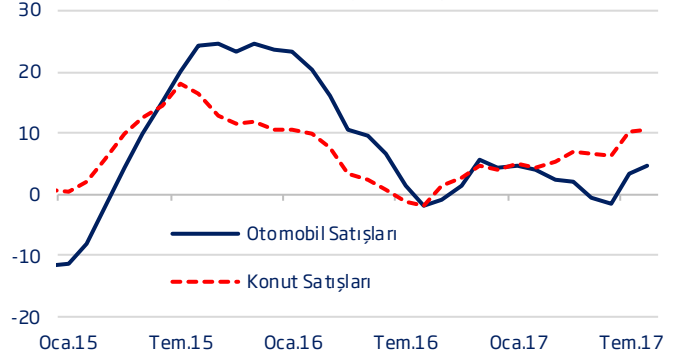
Otomotiv sektörünü ihracat destekliyor.

Otomotiv Sanayii Derneği'nin yayımladığı verilere göre, otomotiv sektöründe yılın ilk 8 ayında toplam araç üretimi geçtiğimiz senenin aynı dönemine göre %19 artarak 1,1 milyon adet olmuştur. Aynı dönemde otomobil üretimi %33 yükselirken, hafif ticari araç üretimi %4 azalmıştır. 2016 sonunda ÖTV oranlarının artırılmasının etkisiyle yükselen araç fiyatları 2017'de yurt içinde toplam araç ve otomobil pazarının %3 daralmasına neden olmuştur. Sektörün ihracatı ise otomobil ihracatındaki %42'lik artışın etkisiyle %26 oranında yükselmiştir.

Öte yandan, 12 aylık kümülatif verilere göre yurt içi otomobil pazarının toparlanma sinyali verdiği izlenmektedir. Ağustos ayı itibarıyla son 12 aylık otomobil satışları yıllık bazda %5 artarak 742 bin adet üzerine çıkmıştır.

Yurt İçi Otomobil ve Konut Satışları

(12 aylık kümülatif, yıllık % değişim)

Konut sektörü...

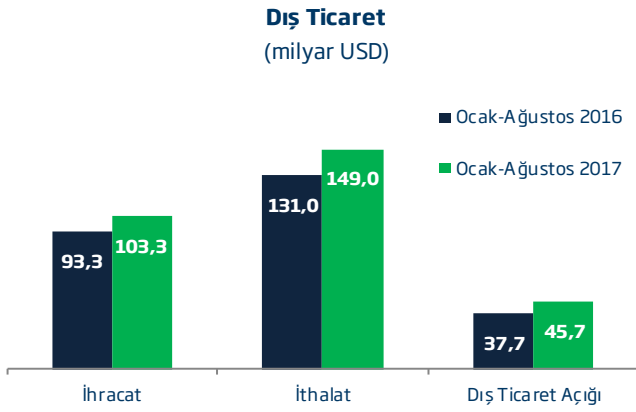
Temmuz'da bir önceki yılın aynı dönemine göre baz etkisiyle %42,4 artan yurt içi konut satışları Ağustos'ta %4,7 oranında artarak 120 bin adet olmuştur. Toplam konut satışlarının üçte birini oluşturan ipotekli konut satışları Ağustos'ta yıllık bazda %6,3 artarken, diğer konut satışları %4 oranında yükselmiştir.

TMCB tarafından açıklanan konut fiyatları istatistiklerine göre sektörde fiyatların artış hızının yavaşlama eğilimini sürdürdüğü izlenmektedir. Son verilere göre Temmuz'da konut fiyatları ülke genelinde aylık bazda %0,7 artarak bu yılın en zayıf performansını sergilemiştir. Bu dönemde yıllık artış hızı da Aralık 2012'den bu yana en düşük düzeyde gerçekleşmiştir.

Dış ticaret açığındaki genişleme sürüyor.

Ağustos ayında ihracat hacmi geçtiğimiz yılın aynı ayına göre %12,3, ithalat hacmi %15,3 artmıştır. Böylece dış ticaret açığı %22,8 oranında genişlemiştir.

Yılın ilk 8 ayında, ihracat yıllık bazda %10,8, ithalat %13,8 oranında yükselmiştir. Bu dönemde dış ticaret açığındaki genişleme %21,1 olurken, ihracatın ithalatı karşılama oranı geçen senenin aynı dönemine kıyasla 1,8 puan gerileyerek %69,4 düzeyinde gerçekleşmiştir.

İhracat artışı yaygın bir görünüm sergiliyor.

Ağustos ayında ihracat artışı sektörlerin geneline yayılmıştır. En fazla ihracat yapılan 20 sektörden yalnızca 2'sinin ihracatı bu dönemde sınırlı oranda gerilemiştir.

İlk 8 ayda, motorlu kara taşıtları en fazla ihracat gerçekleştiren sektör olmuştur. Aynı dönemde söz konusu sektörün ihracatındaki artış yıllık bazda %25'i aşarak güçlü bir performans sergilemiştir. Demir çelik ihracatındaki %35,9'luk yıllık artış da dikkat çekmektedir. Ocak-Ağustos döneminde ihracatta kaydedilen %10,8'lik artışın yaklaşık yarısı bu iki sektörden kaynaklanmıştır.

Ülke bazında bakıldığında ise, Almanya ve Irak Ağustos ayında en fazla tutarda ihracat yaptığımız ilk iki ülkedir. Kuzey Irak'taki referandumun ardından Irak ile ticari ilişkilerimiz gündemde önemli yer tutmaktadır. Irak'ın toplam ihracatımız içindeki payı 2016'da %5,4 iken, bu yılın ilk 8 ayında Irak'a yapılan ihracatın %35,3 artmasıyla %6,2 olmuştur. Irak'ın ithalatı içinde Türkiye'nin birçok ürün grubunda önemli ağırlığa sahip olduğu görülmektedir.

Ülkemizin ihracatında ise özellikle gıda ürünleri açısından Irak büyük önem taşımaktadır. Diğer taraftan, Irak Türkiye'nin ham petrol ithalatında da öne çıkmaktadır. EPDK verilerine göre son yıllarda Türkiye'nin ham petrol ithalatının miktar bazında yaklaşık %20'si Irak'tan temin edilmektedir.

Irak'a Yönelik İhracat (2016)

	Irak'a ihracat (milyon USD)	Türkiye'nin ihracatında Irak'ın payı (%)	Irak'ın ithalatında Türkiye'nin payı (%)
Kıymetli metaller	597	4,9	95,5
Değirmencilik ürünleri	548	42,7	99,4
Hayvansal ve bitkisel yağlar	494	47,2	85,4
Mobilya, yatak vb	451	17,0	51,2
Plastik ve mamüller	402	8,0	37,5
Demir veya çelikten eşya	370	7,4	30,4
Hububat vb	367	24,4	66,2
Elektrikli makine ve cihazlar	314	4,0	11,0
Örme giyim eşyası	306	3,5	34,5
Süt, yumurta vb	302	51,0	43,4
Diğer	3.489	3,6	18,5
Toplam	7.640	5,4	26,6

Enerji ve altın ithalatının etkisi sürüyor.

Altın ithalatındaki güçlü seyir Ağustos'ta ivme kaybetmekle birlikte sürmüştür. İktisadi faaliyetlerdeki toparlanma ve petrol fiyatlarındaki yükselişin etkisiyle enerji ithalatı da bu dönemde hızlı artış kaydetmiştir. İlk 8 ayda, ithalattaki %13,8'lik artışın 11,3 puanı kıymetli metaller ile mineral yakıt fasıllarındaki artıştan kaynaklanmıştır.

Beklentiler

Artan jeopolitik risklere karşılık TL'nin seyri ve küresel ticaretteki büyüme eğilimi ihracat açısından destekleyici bir görünüm sergilemektedir. Diğer taraftan, petrol fiyatlarındaki yükselişin ve ekonomik aktivitedeki toparlanmanın ithalat üzerindeki yukarı yönlü baskısının sürdüğü görülmektedir. Altın ithalatı da dış ticaret açısından olumsuz bir tablo çizmeye devam etmektedir. Mevcut gelişmeler ışığında, dış ticaret açığının genişleme eğilimini sürdüreceğini öngörüyoruz.

Dış Ticaret Dengesi

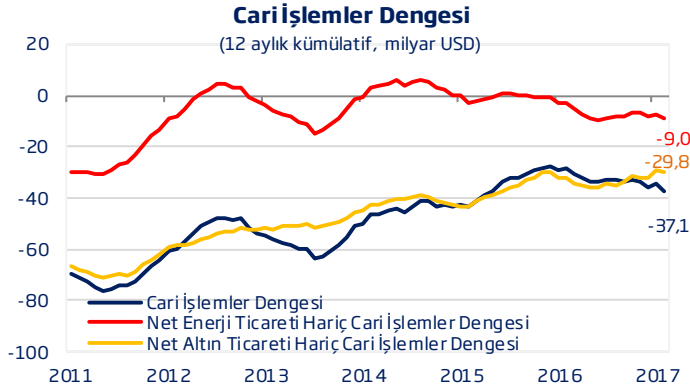
	(milyar USD)					
	Ağustos		Değişim	Ocak-Ağustos		Değişim
	2016	2017	(%)	2016	2017	(%)
İhracat	11,8	13,3	12,3	93,3	103,3	10,8
İthalat	16,6	19,2	15,3	131,0	149,0	13,8
Dış Ticaret Dengesi	-4,8	-5,9	22,8	-37,7	-45,7	21,1
Karşılama Oranı (%)	71,2	69,3	-	71,2	69,4	-

Kaynak: TÜİK, Datastream

Temmuz'da cari açığta genişleme...

Temmuz ayında cari açık 5,1 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir. Cari açık düşük baz etkisi nedeniyle Temmuz 2016'daki seviyesinin iki katını aşıya da beklentilerin altında gerçekleşmiştir. Cari açığın artışında altın ithalatında kaydedilen yükseliş paralelinde dış ticaret açığındaki genişleme belirleyici olmuştur. Öte yandan, turizm gelirlerindeki artış cari açığındaki genişlemeyi sınırlandırmıştır.

Ocak-Temmuz döneminde cari açık bir önceki yılın aynı dönemine göre %20,8 oranında genişleyerek 26 milyar USD olmuştur. 12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Temmuz ayında 37,1 milyar USD ile son 22 ayın en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Rekor altın ithalatı...

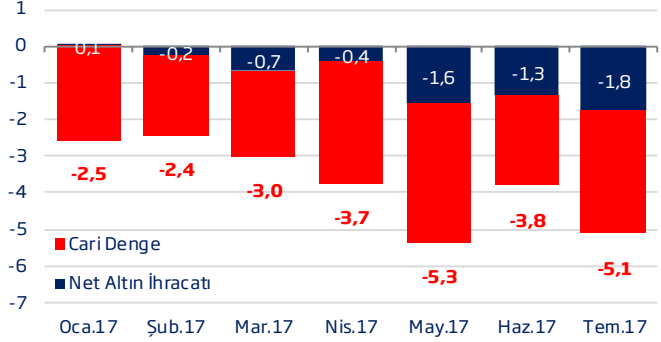
Ödemeler dengesi verilerine göre altın ithalatı Temmuz ayında 2,7 milyar USD ile rekor düzeyde gerçekleşmiştir. Bu dönemde altın ihracatındaki artışın nispeten düşük kalmasıyla net altın ticareti Temmuz ayında cari açığındaki yıllık genişlemenin %82,2'sini oluşturmuştur.

Altın ithalatı sadece Temmuz ayında değil yıl genelinde de cari açık üzerinde yukarı yönlü baskı yaratmıştır. 2016 yılının

ilk 7 ayında 3,2 milyar USD tutarında net altın ihracatı gerçekleştirilirken, 2017 yılının aynı döneminde 5,9 milyar USD net altın ithalatı yapılmış olması bu dönemde cari açığındaki genişlemede belirleyici olmuştur.

Net Altın İhracatı ve Cari Denge

(aylık, milyar USD)

Turizm gelirlerinde toparlanma...

Temmuz ayında turizm gelirleri yıllık bazda %34,3 oranında artarak 2,7 milyar USD olmuştur. Bu artışa rağmen turizm gelirleri, Temmuz ayları itibarıyla 2009-2015 dönemi ortalamasının (3,1 milyar USD) altında kalmıştır. Temmuz'da turizm giderlerinde tutar bazında sınırlı artış kaydedilmesiyle net turizm gelirleri de yıllık bazda %40,1 oranında yükselerek 2,3 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir.

Portföy yatırımlarında ivme kaybı...

Yıl genelinde güçlü bir performans sergileyen portföy yatırımları kaleminde Temmuz ayında 570 milyon USD ile yılın en düşük net sermaye girişi kaydedilmiştir. Bu dönemde Genel Hükümetin geçmişteki ihraçlarına ilişkin 2,3 milyar USD tutarında geri ödeme yapması bu gelişmede etkili olmuştur.

Doğrudan yatırımlarda Temmuz ayında 1,1 milyar USD tutarında net sermaye girişi kaydedilmiştir. Böylece, yıl

Türkiye'ye Net Sermaye Girişlerinin Dağılımı

(12 aylık kümülatif, milyon USD)

	Aralık 2016		Temmuz 2017	
	Aralık 2016	Temmuz 2017	Aralık 2016	Temmuz 2017
Cari İşlemler Dengesi	-32.639	-37.112	-	-
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	33.452	26.353	100,0	100,0
-Doğrudan Yatırımlar	9.160	8.959	27,4	34,0
-Portföy Yatırımları	6.292	14.467	18,8	54,9
-Diğer Yatırımlar	6.350	-1.355	19,0	-5,1
-Net Hata ve Noksan	11.627	4.276	34,8	16,2
-Diğer	23	6	0,1	0,0
Rezervler⁽¹⁾	-813	10.759	-	-

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını ifade etmektedir.

genelinde toplam net doğrudan yatırımlar 4,3 milyar USD tutarına ulaşmıştır. Ancak, bu tutar Ocak-Temmuz dönemleri itibarıyla 2009-2015 dönemi ortalamasının (6 milyar USD) oldukça altında kalmıştır.

Yıl genelinde dalgalı bir seyir izleyen diğer yatırımlar kaleminde ise Temmuz ayında 173 milyon USD ile sınırlı tutarda sermaye girişi kaydedilmiştir. Diğer yatırımların zayıf performansında bankacılık sektörün 1,6 milyar USD ile net kredi ödeyicisi konumunda olması etkili olmuştur.

Bankaların borç çevirme oranı %100'ün altında...

12 aylık kümülatif verilere göre bankaların uzun vadeli borç çevirme oranı %91 düzeyinde gerçekleşerek gerileme eğilimini Temmuz ayında da sürdürmüştür. Diğer sektörlerin

uzun vadeli borç çevirme oranı ise Temmuz'da %109 ile yatay bir seyir izlemiştir.

Temmuz ayında net hata ve noksan kaleminde 911 milyon USD tutarında sermaye girişi kaydedilmiştir. TCMB rezervleri ise bu dönemde 2,4 milyar USD ile cari açığın finansmanına katkı sağlamıştır.

Beklentiler...

Geçici dış ticaret verilerine göre Ağustos ayında dış ticaret açığının 6 milyar USD düzeyine yakın bir düzeyde gerçekleşmiş olması cari açıktaki genişlemenin süreceğini göstermektedir. Öte yandan, Ağustos ayında kaydedilen altın ihracatının ve turizm gelirlerindeki toparlanmanın açıktaki genişlemeyi sınırlandıracağı tahmin edilmektedir.

Ödemeler Dengesi	(milyon USD)				
	Temmuz 2017	Ocak - Temmuz 2016	Ocak - Temmuz 2017	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-5.121	-21.485	-25.958	20,8	-37.112
Dış Ticaret Dengesi	-7.267	-24.095	-29.725	23,4	-46.489
Hizmetler Dengesi	2.541	6.792	8.561	26,0	17.208
Seyahat (net)	2.278	6.332	7.586	19,8	15.214
Birincil Gelir Dengesi	-621	-5.150	-6.088	18,2	-9.936
İkincil Gelir Dengesi	226	968	1.294	33,7	2.105
Sermaye Hesabı	11	26	9	-65,4	6
Finans Hesabı	-4.199	-17.641	-29.482	67,1	-32.830
Doğrudan Yatırımlar (net)	-1.057	-4.461	-4.260	-4,5	-8.959
Portföy Yatırımları (net)	-570	-9.840	-18.015	83,1	-14.467
Net Varlık Edinimi	-1.005	-606	-867	43,1	1.250
Net Yükümlülük Oluşumu	-435	9.234	17.148	85,7	15.717
Hisse Senetleri	488	399	2.691	574,4	3.115
Borç Senetleri	-923	8.835	14.457	63,6	12.602
Diğer Yatırımlar (net)	-173	-10.113	-2.408	-76,2	1.355
Efektif ve Mevduatlar	244	-1.023	90	-	2.901
Net Varlık Edinimi	-1.415	3.250	1.117	-65,6	3.247
Net Yükümlülük Oluşumu	-1.659	4.273	1.027	-76,0	346
Merkez Bankası	-35	-232	-116	-50,0	-360
Bankalar	-1.624	4.505	1.143	-74,6	706
Yurt Dışı Bankalar	-1.807	3.627	512	-85,9	1.367
Yabancı Para	-1.154	-349	-513	47,0	18
Türk Lirası	-653	3.976	1.025	-74,2	1.349
Yurt Dışı Kişiler	183	878	631	-28,1	-661
Krediler	913	-6.919	1.502	-	3.491
Net Varlık Edinimi	44	207	-190	-	-168
Net Yükümlülük Oluşumu	-869	7.126	-1.692	-	-3.659
Bankacılık Sektörü	-1.628	-124	-2.940	2.271,0	-6.353
Bankacılık Dışı Özel Sektörler	867	8.040	1.612	-80,0	3.190
Ticari Krediler	-1.315	-2.218	-3.977	79,3	-5.075
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-15	47	-23	-	38
Rezerv Varlıklar (net)	-2.399	6.773	-4.799	-	-10.759
Net Hata ve Noksan	911	3.818	-3.533	-	4.276

Not: Rapor, TCMB tarafından Altıncı Uluslararası Ödemeler Dengesi El Kitabı'na göre açıklanan veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Kaynak: Datastream, TCMB

Bütçe açığı 874 milyon TL oldu.

Ağustos ayında bütçe harcamaları geçtiğimiz yılın aynı ayına kıyasla %22,4 oranında artarken, bütçe gelirleri %12,0 oranında yükselmiştir. Böylece, 2016 yılının Ağustos ayında 3,6 milyar TL fazla veren merkezi yönetim bütçesi bu yılın aynı ayında 874 milyon TL açık vermiştir. Faiz dışı fazla ise bu dönemde %46,1 oranında daralarak 8,4 milyar TL'den 4,6 milyar TL düzeyine gerilemiştir.

Ocak-Ağustos döneminde de geçtiğimiz yıl 4,9 milyar TL fazla veren bütçe, bu yılın aynı döneminde 25,2 milyar TL açık vermiştir. Bu dönemde bütçe harcamaları yıllık bazda %19,3 oranında genişlerken, bütçe gelirlerindeki artış %10,9 olmuştur.

Dahilde alınan vergilerde zayıf görünüm...

Ağustos'ta vergi gelirleri yıllık bazda %13,1 oranında artmıştır. Aynı dönemde kurumlar ve gelir vergisi sırasıyla %17,2 ve %15 büyümüştür. İthalde alınan KDV kurlardaki yükselişin de etkisiyle %31,2 oranında artmıştır. Ağustos'ta dahilde alınan mal ve hizmet vergilerinde gözlenen zayıf seyir dikkat çekmektedir. Dahilde alınan KDV Ağustos'ta geçen senenin aynı ayına kıyasla %8,2 artarken, ÖTV sadece %4,3 yükseliş kaydetmiştir. Bu gelişmede, bütün ürünlerinden alınan vergi gelirlerindeki düşüş etkili olmuştur.

İlk sekiz ayda, özellikle kurumlar vergisi ile ithalde alınan KDV bütçe gelirlerini olumlu yönde etkilemiştir. Dahilde alınan KDV gelirleri Ocak-Ağustos döneminde geçen seneye kıyasla %5,5 artmıştır. Diğer taraftan, Hazine portföyü ve iştirak gelirlerindeki düşüş bütçe gelirlerindeki artışı sınırlandırmıştır.

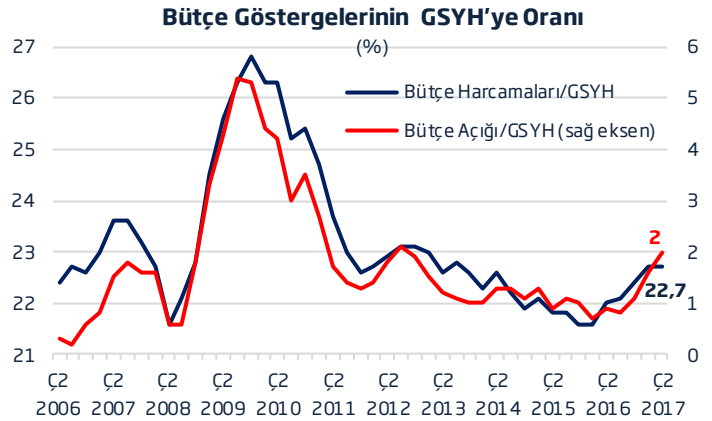
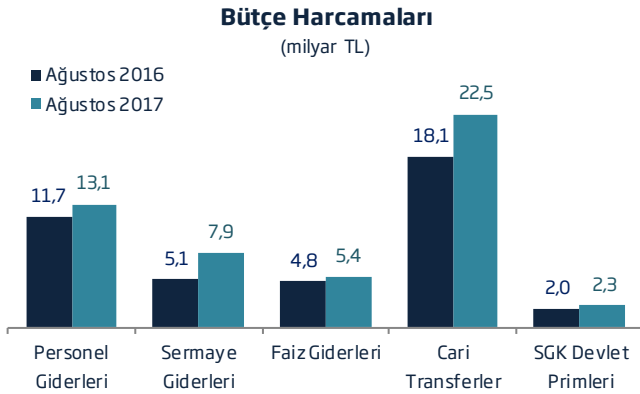
Kamu harcamalarında hızlı artış...

Ağustos ayında bütçe harcamalarındaki artışta ekonomik aktiviteyi desteklemek için alınan tedbirlerin etkisi hissedilmektedir. Bu dönemde harcamalardaki %22,4'lük artışın 9,4 puanı cari transferlerden, 5,8 puanı gayrimenkul sermaye ve üretim giderlerindeki artıştan kaynaklanmıştır.

Beklentiler...

Ekonomik aktiviteye ilişkin verilerin çizdiği güçlü tabloya karşın bütçe gelirlerinin ılımlı artış kaydettiği izlenmektedir. Ekonomideki toparlanmanın önümüzdeki dönemde vergi gelirlerine ne ölçüde yansıtacağı bütçe gelirleri açısından önem taşımaktadır.

İkinci çeyrek büyüme verilerine göre, son 12 aylık dönemdeki bütçe açığının milli gelire oranının %2 ile son 5 yılın en yüksek düzeyine çıktığı görülmektedir. Yılın ikinci yarısında bütçe açığının milli gelire oranının yatay seyretmesini bekliyoruz.

Merkezi Yönetim Bütçesi

	Ağustos		%	Ocak-Ağustos		%	2017 Bütçe	
	2016	2017		Değişim	2016		2017	Değişim
Harcamalar	47,3	57,9	22,4	363,5	433,8	19,3	645,1	67,2
Faiz Harcamaları	4,8	5,4	11,9	35,4	38,2	7,7	57,5	66,4
Faiz Dışı Harcamalar	42,4	52,4	23,6	328,1	395,7	20,6	587,6	67,3
Gelirler	50,9	57,0	12,0	368,4	408,7	10,9	598,3	68,3
Vergi Gelirleri	45,4	51,4	13,1	298,1	343,5	15,2	511,1	67,2
Diğer Gelirler	5,4	5,6	3,1	70,3	65,1	-7,4	87,2	74,7
Bütçe Dengesi	3,6	-0,9	-	4,9	-25,2	-	-46,9	53,8
Faiz Dışı Denge	8,4	4,6	-46,1	40,3	13,0	-67,8	10,6	122,0

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Aylık TÜFE artışı beklentilerin altında...

Eylül'de aylık TÜFE artışı %0,65 ile piyasa beklentilerinin bir miktar altında gerçekleşmiştir. Reuters anketine göre TÜFE'nin Eylül ayında %0,76 oranında artış kaydetmesi öngörülüyordu. Bu dönemde Yurt İçi ÜFE'deki (Yİ-ÜFE) artış ise %0,24 ile nispeten düşük seviyede kalmıştır.

Eylül	TÜFE		Yurt İçi ÜFE		
	Değişim (%)	2016	2017	2016	2017
Aylık		0,18	0,65	0,29	0,24
Yılsonuna Göre		4,72	7,29	3,79	9,78
Yıllık		7,28	11,20	1,78	16,28
Yıllık Ortalama		7,92	9,98	4,07	13,26

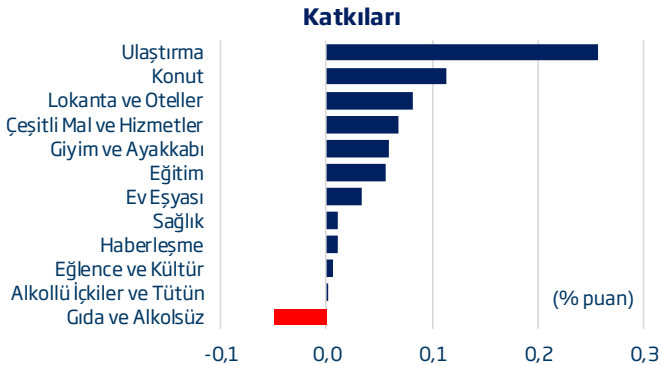
Yıllık enflasyon göstergeleri çift haneli seviyelerde...

Eylül ayında tüketici fiyatlarındaki yıllık enflasyon %11,2 düzeyine ulaşmıştır. Bu dönemde çekirdek enflasyon göstergelerindeki yükselişin sürmesi enflasyonun bir süre daha çift haneli seviyelerde kalacağına yönelik endişeleri artırmaktadır. Yİ-ÜFE'de de yıllık enflasyon Eylül ayında %16,3 ile yüksek düzeyini korumuştur.

Ulaştırma fiyatlarında hızlı artış...

Eylül ayında ana harcama grupları arasında sadece gıda ve alkolsüz içeceklerde fiyatlar aylık bazda gerilemiştir. Enflasyon sepetinde en yüksek ağırlığa sahip olan bu grupta fiyatların aylık bazda sınırlı oranda gerilemesi enflasyonu 5 baz puan düşürmüştür. Bu dönemde ulaştırma fiyatlarının %1,58 oranında yükselmesi ise aylık enflasyona yukarı yönde 26 baz puan katkı sağlamıştır. Ulaştırma fiyatlarının detayları incelendiğinde servis ücretleri, LPG dolum ücreti ve motosiklet fiyatlarındaki artışlar ön plana çıkmaktadır. Eylül'de konut fiyatları ile lokanta ve otel fiyatlarındaki artışlar enflasyona toplamda 20 baz puan katkı sağlamıştır.

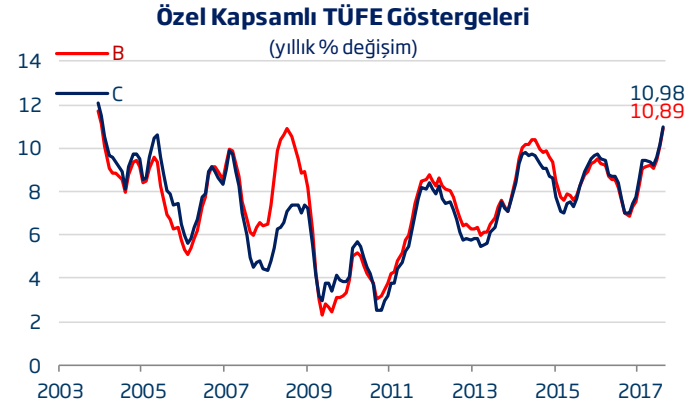
Ana Harcama Gruplarının Aylık Bazda TÜFE'ye

Çekirdek enflasyonda yükseliş sürüyor.

Çekirdek enflasyon göstergelerindeki bozulma Eylül ayında da devam etmiştir. TCMB'nin yakından takip ettiği özel kapsamlı TÜFE göstergelerinden C endeksinde yıllık

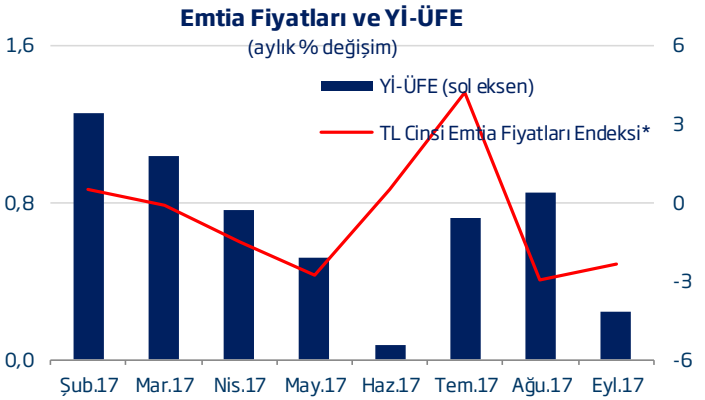
enflasyon %10,98 ile yaklaşık son 14 yılın zirvesine ulaşmıştır. B endeksinde de yıllık enflasyon %10,89 ile Ağustos 2008'den bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşmiştir. Eylül ayında mevsimlik ürünlerdeki fiyat gelişmeleri ise TÜFE'deki artışı sınırlandırmıştır. Mevsimlik ürünler hariç tutulduğunda aylık tüketici fiyatları enflasyonu %0,70 düzeyine yükselmektedir.

B: İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç
C: Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler, tütün ürünleri ve altın hariç

Gıda fiyatlarının gerilemesi Yİ-ÜFE'yi sınırlandırdı...

Eylül ayında petrol ürünleri ile metal fiyatlarındaki artışlar Yİ-ÜFE'deki yükselişe toplamda 42 baz puan katkı sağlamıştır. Öte yandan, bu dönemde gıda fiyatlarının aylık bazda %1,8 oranında gerilemesi aylık enflasyonu 39 baz puan sınırlandırmıştır. Ayrıca, elektrik, gaz üretim ve dağıtım fiyatlarındaki gerileme Yİ-ÜFE'ye aşağı yönde 13 baz puan etkide bulunmuştur.

Enflasyon Aralık ayına kadar çift haneli seviyelerde...

Eylül ayında TÜFE artışı piyasa beklentilerinin altında kalsa da Ekim'de mevsimsel faktörlerin etkisiyle TÜFE'deki yükselişin devam etmesini ve Aralık ayına kadar yıllık enflasyonun çift haneli seviyelerde kalmasını bekliyoruz. Aralık ayında ise yüksek baz etkisinin desteğiyle yıllık enflasyonun tek haneli seviyelere ineceğini tahmin ediyoruz.

Piyasaların odağında Fed toplantısı yer aldı.

Kuzey Kore'nin, gelişmiş ülkelerin yaptırım kararlarına rağmen Eylül ayında füze denemelerine devam etmesi küresel piyasalar üzerinde baskı yaratmıştır. Azalan risk iştahına bağlı olarak güvenli varlıklara yönelik talep artmıştır.

Eylül ayında küresel piyasaların seyrinde belirleyici olan bir diğer unsur ise Fed'in faiz artırımına ilişkin beklentilerin seyri olmuştur. ABD'de tüketici fiyatları enflasyonunun öngörülerini aşmasının yanı sıra 20 Eylül'de sona eren Fed toplantısının ardından Fed'in bu yıl içinde bir faiz artırımını daha yapacağına ilişkin beklentiler güçlenmiştir.

Yurt içi piyasalar ise Kuzey Irak'ta yapılan referandumun jeopolitik endişeleri artırmasının etkisiyle baskı altında kalmıştır.

TCMB para politikasında değişikliğe gitmedi.

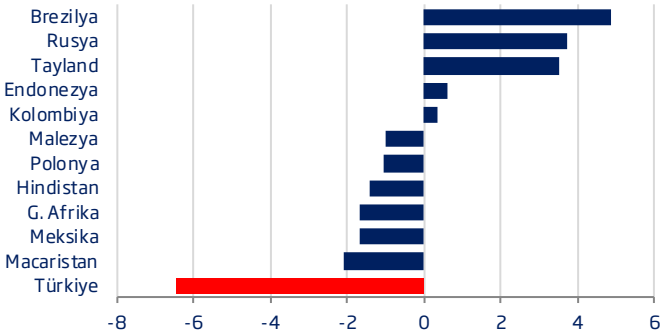
TCMB 14 Eylül'de gerçekleştirdiği Para Politikası Kurulu toplantısında faiz oranlarını değiştirmemiştir. Toplantı sonrasında yayımlanan açıklamada, son dönemde enflasyonun yüksek seviyesinin ve çekirdek enflasyona yönelik gelişmelerin fiyatlamaya davranışları üzerinde risk oluşturduğu ve sıkı para politikası duruşunun korunmaya devam edileceği belirtilmiştir. Kurulun ihtiyaç duyulması halinde ilave parasal sıkılaştırma yapılabileceğini vurgulaması piyasalar tarafından olumlu karşılanmıştır.

BİST-100 endeksinde aşağı yönlü hareket...

29 Ağustos'ta 110.423 puan ile tarihi yüksek seviyeye ulaşan BİST-100 endeksi, izleyen dönemde artan jeopolitik endişelerin etkisiyle aşağı yönlü bir seyir izlemiştir. Böylece, BİST-100 endeksi 29 Eylül itibarıyla Ağustos sonuna kıyasla %6,5 düşüş kaydederek 102.908 düzeyinde gerçekleşmiştir.

GOÜ Borsa Performanslarının Karşılaştırması

(31.08.17-29.09.17, % değişim)

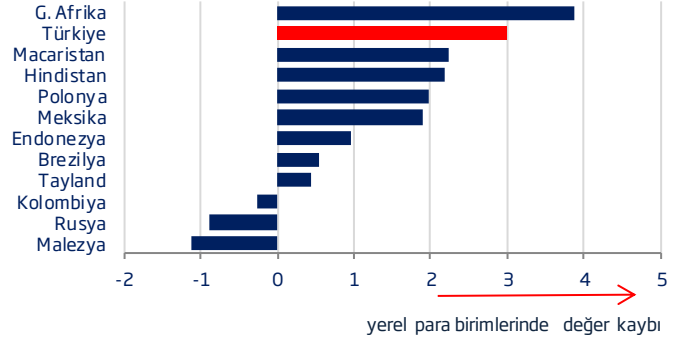
USD/TL kurunda dalgalı seyir...

Eylül ayının ilk yarısında ABD dolarının küresel piyasalarda değer kaybetmesine bağlı olarak gerileyen USD/TL kuru, 11

Eylül'de 3,40 düzeyinin altına inerek 2017 yılının en düşük seviyelerini test etmiştir. Bu gelişmede, yurt içinde açıklanan güçlü ikinci çeyrek büyüme verileri de etkili olmuştur. Ancak, sonraki dönemde Fed'in faiz artırımlarına ilişkin beklentilerin güçlenmesi ve Kuzey Irak kaynaklı gelişmelerin etkisiyle yükselen USD/TL kuru 29 Eylül itibarıyla Ağustos sonuna kıyasla %3 oranında yükselerek 3,56 olmuştur.

USD / GOÜ Para Birimleri

(31.08.17-29.09.17, % değişim)

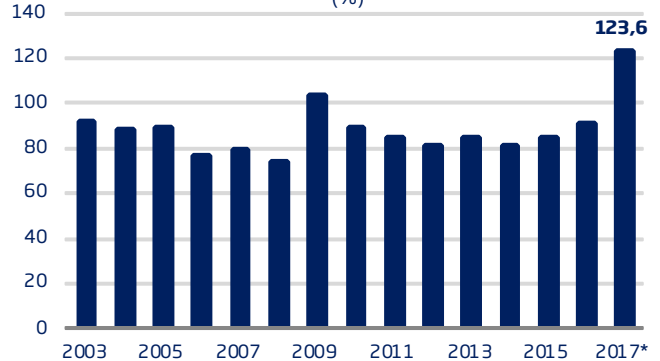
Ağustos ayı sonuna göre bakıldığında, 29 Eylül itibarıyla Türkiye'nin gerek hisse senedi piyasası gerekse döviz kurları açısından benzer ülkelere kıyasla zayıf bir tablo çizdiği görülmektedir. Söz konusu performansta, Türkiye'nin yakın coğrafyasında yaşanan gelişmeler önemli ölçüde etkili olmuştur.

Hazine'nin iç borç çevirme oranı yükseliyor.

Hazine'nin iç borç çevirme oranının 2017'de geçtiğimiz yıllara kıyasla daha yüksek düzeyde gerçekleşmesi tahvil faizleri üzerinde baskı yaratmaktadır. 2 yıl vadeli gösterge tahvilin bileşik faiz oranı 29 Eylül itibarıyla Ağustos sonuna göre 27 baz puan artarak %11,61 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Hazinenin Toplam İç Borç Çevirme Oranı

(%)

(*) Ocak-Ağustos dönemi
Kaynak: Datastream, Hazine, TCMB

2018-2020 dönemine ilişkin OVP açıklandı.

Orta Vadeli Program'a (OVP) göre, Türkiye ekonomisinin 2018-2020 döneminde her yıl %5,5 büyüyeceği öngörülmektedir. 2018 yılında büyümeye toplam tüketimin 2,9 puan, sabit sermaye yatırımlarının 1,6 puan katkı yapacağı, net ihracatın katkısında ise nispi bir gerileme olacağı tahmin edilmektedir. 2019 ve 2020 yılları için de tüketim, yatırım ve net ihracatın katkısının sırasıyla 3,1, 1,7 ve 0,7 puan olacağı öngörülmektedir.

OVP'de 2017 yılsonunda %9,5 düzeyinde gerçekleşmesi beklenen TÜFE artışının, izleyen yıllarda kademeli azalarak 2020 yılında %5 olacağı tahmin edilmektedir. Enflasyondaki düşüşte, petrol fiyatlarının 55-60 USD/varil düzeyinde seyredeceği ve döviz kurlarında enflasyonun altında artış kaydedileceği yönündeki varsayımların etkili olduğu görülmektedir.

Dış ticaret göstergeleri açısından ılımlı bir tablo ortaya konmuştur. 2018-2020 döneminde yıllık ortalama artışın ihracatta %7,7, ithalatta ise %7 düzeyinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Turizm gelirlerinin de bu dönemde tedrici toparlanma kaydetmesi beklenmektedir. Bu çerçevede, cari açığın milli gelire oranının kademeli düşüş göstererek 2018'de %4,3 düzeyinde gerçekleşmesi, 2020 sonunda da %3,9'a gerilemesi beklenmektedir. Söz konusu tahmin oluşturulurken kaynakların yüksek katma değerli alanlara yönlendirileceği, ticaret ortaklarındaki canlanmanın istikrarlı hale geleceği ve küresel ticarete yönelik engellerin azalacağı dikkate alınmıştır.

İşsizlik oranının OVP döneminde tedrici bir şekilde azalarak 2020 yılında %9,6 düzeyine gerilemesi beklenmektedir. Bu dönemde işgücüne katılım oranının %54,7'ye çıkacağına dikkate alınması, önümüzdeki 3 yıllık süreçte geçmiş döneme kıyasla daha fazla istihdam olanağının yaratılacağı varsayımının yapıldığına göstermektedir.

Kamu maliyesi tarafında ise OVP döneminde harcamaların milli gelir içindeki payının sınırlandırılması hedeflenmiştir.

OVP Tahminleri	2017GT	2018P	2019P	2020P
Büyüme (yıllık, %)	5,5	5,5	5,5	5,5
GSYH (milyar TL)	3.035	3.446	3.872	4.321
GSYH (milyar USD)	847	923	988	1.074
Kişi Başına GSYH (USD)	10.579	11.409	12.100	13.024
Kişi Başına GSYH (SAGP, USD)	26.140	27.915	29.804	31.774
İhracat (milyar USD)	157	169	182	195
İthalat (milyar USD)	222	237	253	272
Cari Açık (milyar USD)	39,2	40,0	40,9	41,9
Cari Açık / GSYH (%)	4,6	4,3	4,1	3,9
İşsizlik Oranı (%)	10,8	10,5	9,9	9,6
TÜFE (yıllık, %)	9,5	7,0	6,0	5,0
USD/TL*	3,58	3,73	3,92	4,02
Bütçe Açığı/GSYH (%)	2,0	1,9	1,9	1,6
Borç Stoku** / GSYH (%)	28,5	28,5	28,0	27,5

(*) USD/TL kuru, TL ve USD cinsi GSYH kullanılarak hesaplanmıştır.

(**) AB tanımlı genel devlet borç stokunu göstermektedir.

Buna rağmen 2018 yılında bütçe harcamalarındaki artışın faiz harcamalarındaki yükselişin de etkisiyle çift haneli seviyelerde olduğu görülmektedir. OVP'de, vergi gelirlerinin de harcamaları karşılayacak şekilde artırılması hedeflenmiştir. Maliye Bakanı Naci Ağbal yeni torba yasa tasarısı ile bazı vergi kalemlerinde artışa gidileceğini açıklamıştır.

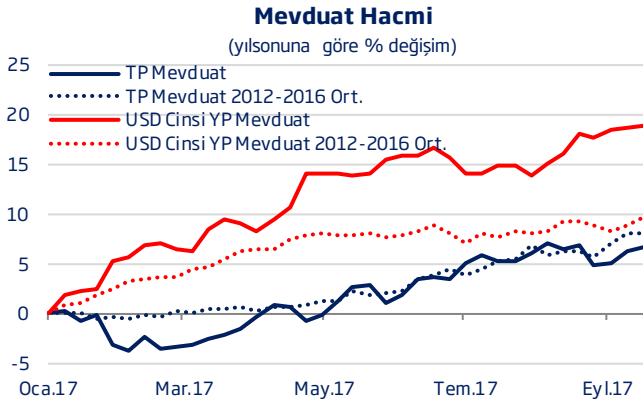
Genel olarak değerlendirildiğinde 2018-2019 döneminde maliye politikalarının desteğiyle ekonomik büyümenin ön planda olacağı, genişleyici maliye politikalarından çıkışın ise 2020 yılı itibarıyla öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Ancak, büyümenin %5,5 seviyesinde istikrarlı bir görünüm arz ettiği Plan'da enflasyon, cari açık gibi göstergelerle büyüme arasındaki ilişkinin zayıf kaldığı dikkat çekmektedir.

OVP Merkezi Yönetim Bütçesi Tahminleri

	(milyar TL)				(yıllık % değişim)		
	2017	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Toplam Harcamalar	673,7	762,8	838,5	912,9	13,2	9,9	8,9
Faiz Dışı Harcama	616,2	691,1	753,5	816,9	12,2	9,0	8,4
Faiz Harcamaları	57,5	71,7	85,0	96,0	24,7	18,5	12,9
Toplam Gelirler	612,0	696,8	765,3	842,3	13,9	9,8	10,1
Vergi Gelirleri	520,5	599,4	663,9	730,5	15,2	10,8	10,0
Diğer Gelirler	91,6	97,4	101,4	111,8	6,3	4,1	10,3
Bütçe Dengesi	-61,7	-65,9	-73,2	-70,5	6,8	11,1	-3,7

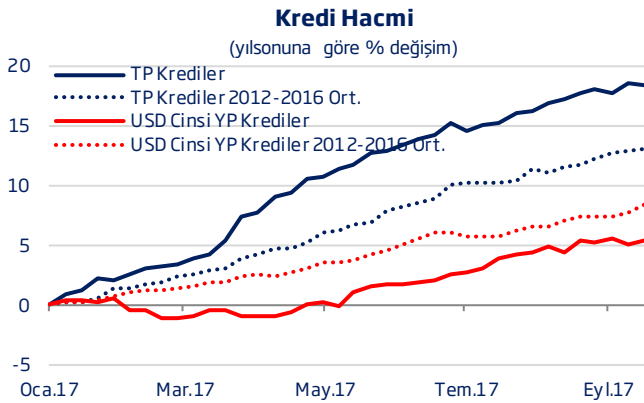
Mevduat hacmi yılsonuna göre %11,6 arttı.

BDDK tarafından yayımlanan Haftalık Bülten verilerine göre, 22 Eylül itibarıyla toplam mevduat hacmi 2016 sonuna göre %11,6 civarında genişleyerek 1.720 milyar TL olmuştur. Son haftalarda bir miktar ivme kaybeden TP mevduat hacmi yeniden hız kazanarak yılsonuna kıyasla %8 artarken, YP mevduat hacmi %16,2 oranında genişlemiştir. USD cinsi YP mevduatın artış hızı da %17,2 olmuştur. Bu dönemde, TP mevduat hacmindeki büyümenin geçmiş dönem ortalamalarına yakın seyrettiği, USD cinsi YP mevduatın ise geçmişe kıyasla oldukça hızlı arttığı görülmektedir.

TP kredi hacminde yüksek oranlı büyüme...

Yılın özellikle ilk yarısında Kredi Garanti Fonu (KGF) destekli kredilerdeki artışın etkisiyle TP kredi hacmi hızlı yükseliş kaydetmiştir. Böylece, TP kredi hacmi 22 Eylül itibarıyla yılsonuna kıyasla %18,3 oranında genişlemiştir. TP kredilerde yılsonuna göre kaydedilen artış son 5 yıllık dönemin oldukça üzerinde gerçekleşmiştir. Kurların yüksek düzeyi nedeniyle zayıf bir performans sergileyen USD cinsi YP krediler son dönemde yükseliş eğilimi sergilese de halen geçmiş dönem ortalamasının oldukça altında seyretmektedir. 22 Eylül itibarıyla toplam kredi hacmi yılsonuna kıyasla %13,5 oranında büyümüştür.

Yıllık büyüme hızları incelendiğinde ise, 22 Eylül itibarıyla mevduat hacminin %21,4, kredi hacminin %24,3 oranında genişlediği görülmektedir.

Takipteki alacaklar oranı %3,07 düzeyinde...

2016 sonunda 57,9 milyar TL düzeyinde bulunan brüt takipteki alacaklar bakiyesi 22 Eylül itibarıyla 63 milyar TL olmuştur. Alacak bakiyesindeki 5,1 milyar TL'lik artışa rağmen sektörün takipteki alacaklar oranı bu dönemde %3,20'den %3,07 seviyesine gerilemiştir. Aynı dönemde kredi hacminin 238 milyar TL'lik artış kaydetmesi tahsilat gecikmiş alacaklar oranının gerilemesinde etkili olmuştur.

Menkul kıymet portföyü...

Bankaların menkul kıymet portföyü 22 Eylül itibarıyla yılsonuna kıyasla %6,1 oranında genişlemiştir. Satılmaya hazır menkul kıymetler portföyündeki düşüş bu dönemde %26 civarında gerçekleşmiştir. 2016 sonunda 60 milyar TL düzeyinde bulunan teminata verilen menkul değerler portföyü ise 22 Eylül itibarıyla 159 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Bankaların emanetinde tutulan menkul kıymetler portföyü bir miktar ivme kazanarak 22 Eylül itibarıyla 2016 sonuna kıyasla %15 artmıştır. Bu gelişmede, yurt dışı yerleşiklerin menkul kıymet portföyündeki %24,3'lük artış belirleyici olmuştur. Yurt içi yerleşiklerin menkul kıymet portföyü ise bu dönemde %8,3 ile daha düşük bir oranda genişlemiştir.

Yabancı para net genel pozisyonu...

Yabancı para net genel pozisyonu 22 Eylül itibarıyla bilanço içi kalemlerde (-)52.437 milyon USD, bilanço dışında ise (+)52.465 milyon USD seviyesindedir. Böylece, bankacılık sektörü yabancı para net genel pozisyonu (+)28 milyon USD düzeyinde gerçekleşmiştir.

Kuzey Kore kaynaklı siyasi gerilime son dönemde yeni jeopolitik sorunların da eklendiği gözlenmektedir. Bu çerçevede, artan siyasi riskler küresel ekonominin ve piyasaların seyri açısından önemli bir belirsizlik unsuru olarak gündemde öne çıkmaktadır.

Tüm bu gelişmelerin yanında gelişmiş ülke merkez bankalarının attıkları adımlar ve verdikleri sinyaller de yakından izlenmektedir. Söz konusu merkez bankalarının aşırı gevşek para politikalarından çıkış sinyalleri, mevcut durumda küresel risk iştahının güçlü seyrinin etkisiyle finansal piyasalarda gözlenen canlılığının sürdürülebilirliğine ilişkin soru işaretleri yaratmaktadır.

Yakın coğrafyamız kaynaklı jeopolitik endişelerin artmasıyla birlikte yurt içi piyasaların son dönemde aşağı yönlü baskı altında kaldığı gözlenmektedir. Tüketici fiyatları enflasyonun yeniden çift hanelere ulaştığı böyle bir ortamda, ikinci çeyreğe ilişkin ekonomik büyümenin güçlü bir görünüm sergilemesinin TCMB'nin para politikasındaki sıkı duruşunu koruması açısından hareket alanı yarattığı düşünülmektedir.

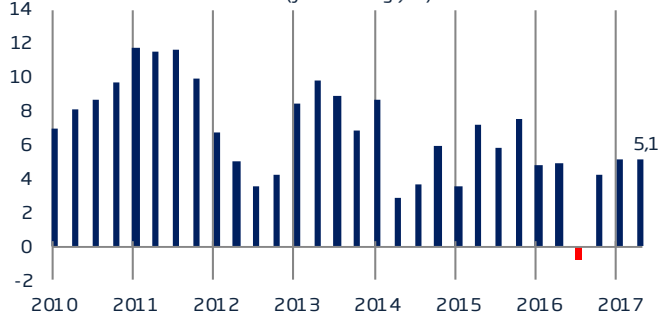
Tahminlerimiz (%)	2017	2018
Büyüme	5,0	4,1
Cari Açık/GSYH	4,5	4,8
Enflasyon (yıl sonu)	9,5	8,5

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

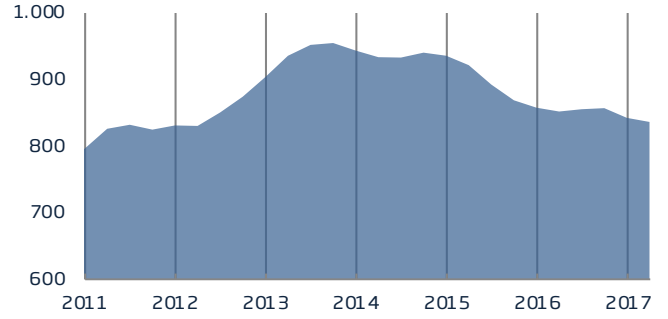
The screenshot displays the homepage of ekonomi.isbank. The header includes the bank's logo and navigation links: TÜRKİYE \$ BANKASI, ekonomi.isbank, DÜNYA & TÜRKİYE EKONOMİSİ, ARAŞTIRMA ANALİZ, GÖSTERGELER, and SEKTÖRLER. There are also links for ENG, a search icon, and a GİRİŞ button. The main content area features a 3D bar chart on a tablet with the text 'Dünya ve Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler' and a subtext 'detaylı bilgi...'. Below the chart is a navigation bar with icons and labels: SON EKLENENLER, TAHMİNLERİMİZ, ANKET, PİYASA GÜNLÜĞÜ, HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ, and VİDEOLAR.

Büyüme

GSYH Büyümesi
(yıllık % değişim)

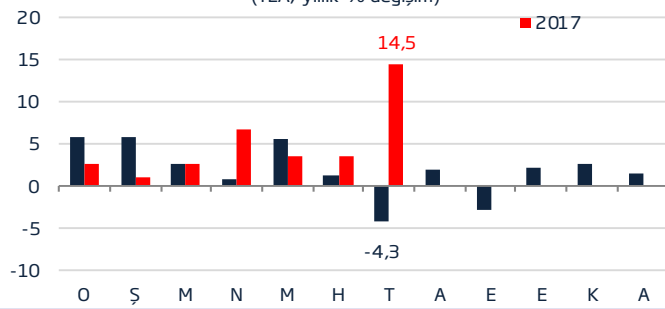

Dolar Cinsi GSYH
(yıllıklandırılmış, milyar USD)

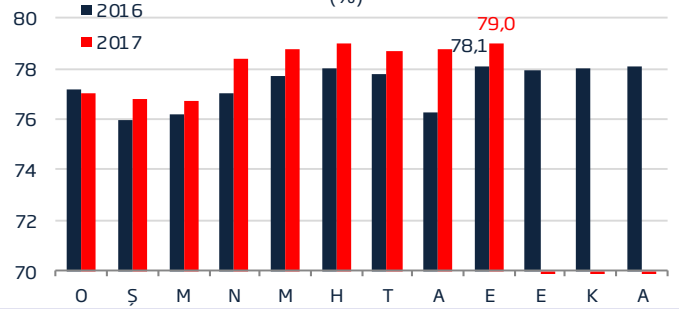

Sınai Üretim ve Kapasite Kullanım Oranı

Sanayi Üretimi
(TEA, yıllık % değişim)

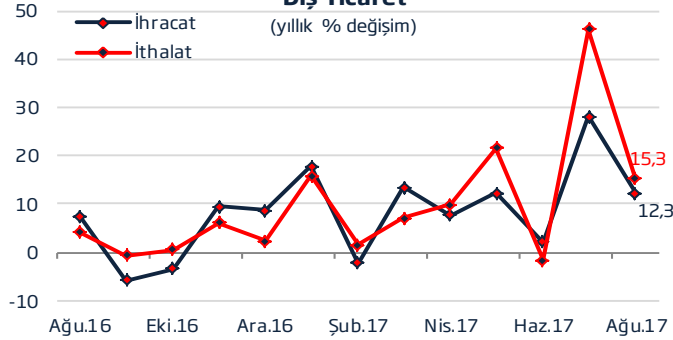

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı
(%)

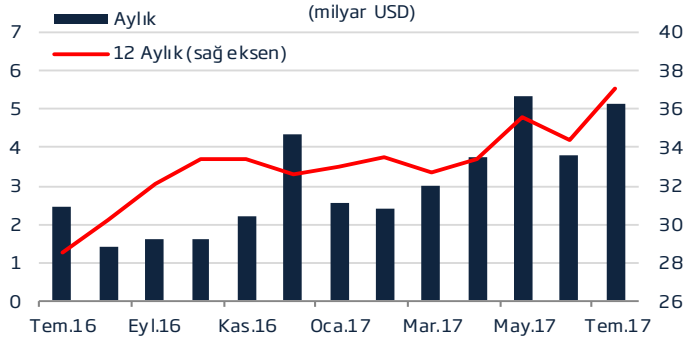

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Dış Ticaret
(yıllık % değişim)

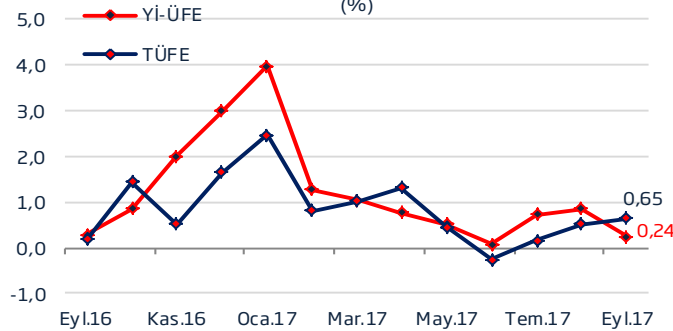

Cari Açık
(milyar USD)

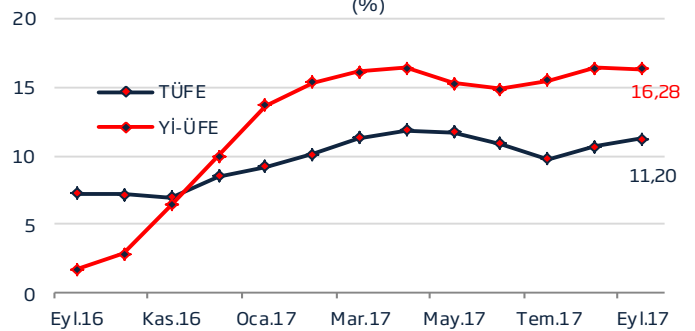

Enflasyon

Aylık Enflasyon
(%)

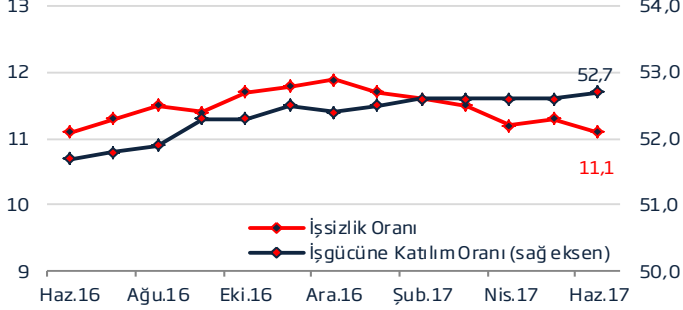
Yıllık Enflasyon
(%)

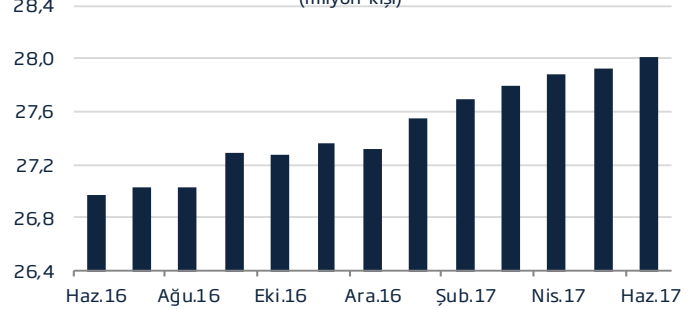
Kaynak: Datastream, TCMB, TÜİK

İşgücü Piyasaları

Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Göstergeleri (%)

Mevsimsellikten Arındırılmış İstihdam (milyon kişi)

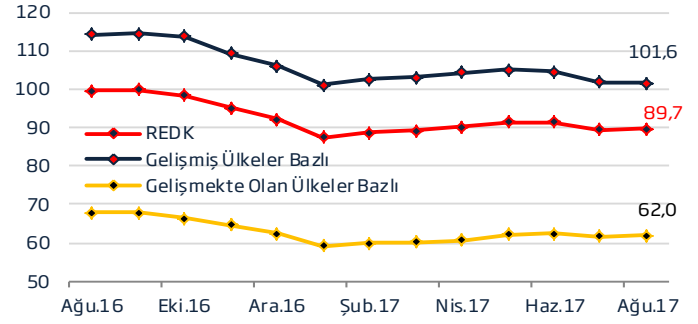

Döviz

Döviz Sepeti

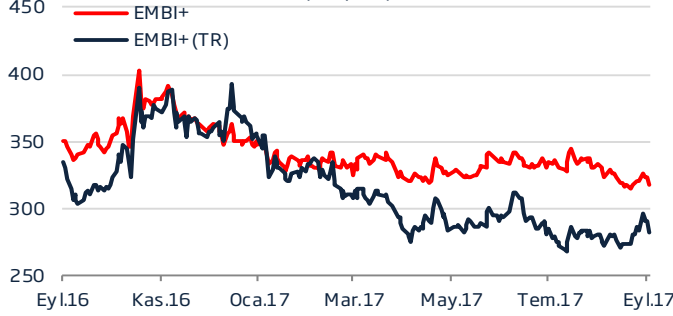

TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru Endeksi

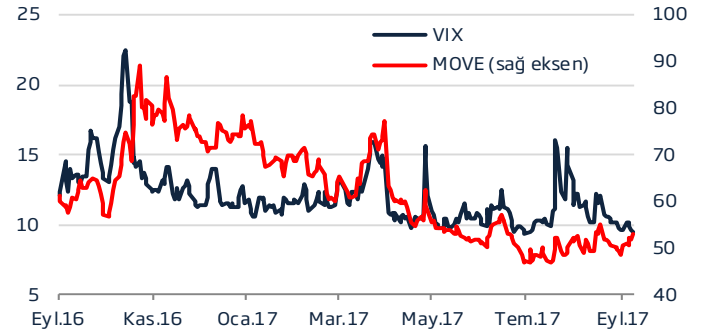

Risk Göstergeleri

Risk Primleri (baz puan)

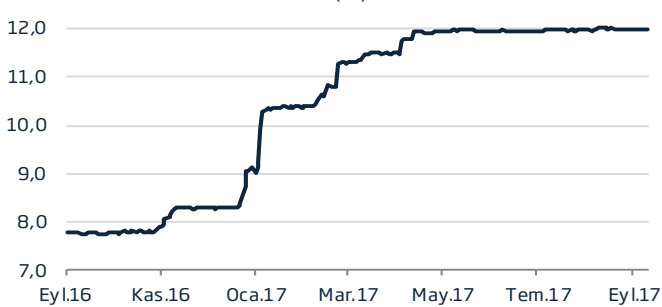

VIX ve MOVE Endeksi

Faizler

TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti (%)

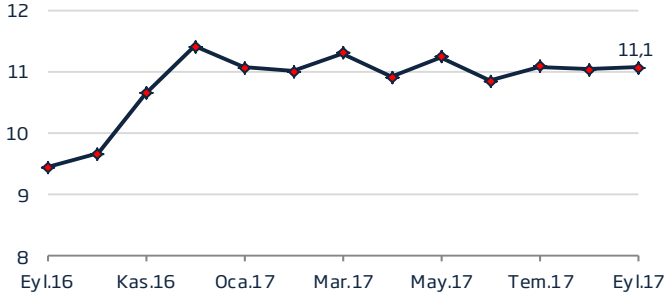
2 Yıl Vadeli Gösterge Tahvilin Faizi (%)

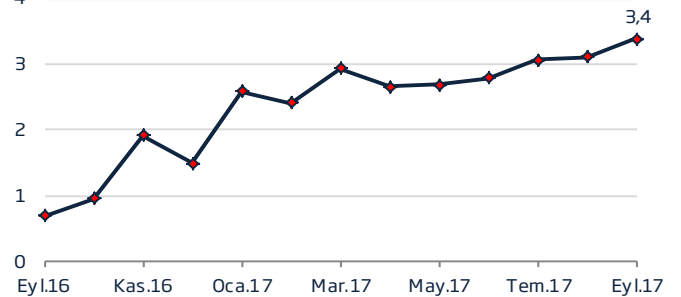
Kaynak: BİST, Datastream, JP Morgan, Reuters, TCMB, TÜİK

Bono-Tahvil

Hazine İhalelerinde Oluşan Ortalama Bileşik Faiz (%)

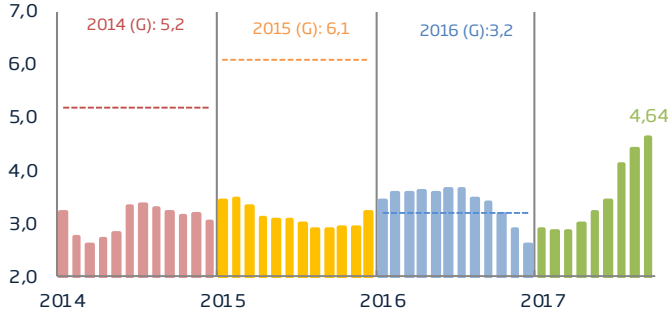

TL DİBS'lerin Beklenen Reel Getirisi (%)

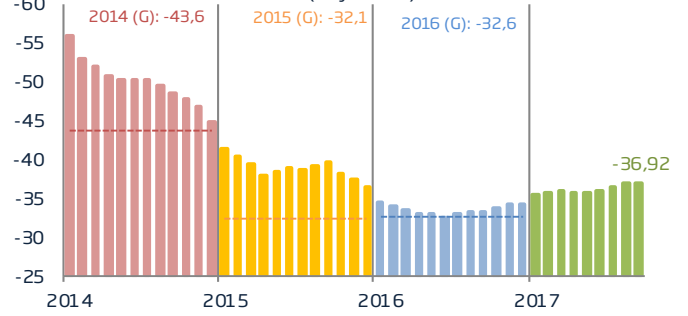

TCMB Beklenti Anketi ve Diğer Öncü Göstergeler

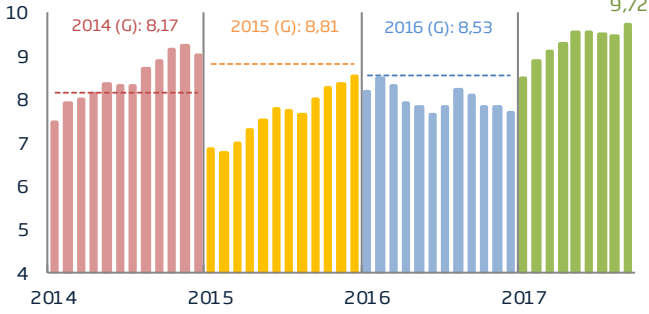
Yıllonun GSYH Büyüme Beklentisi (%)

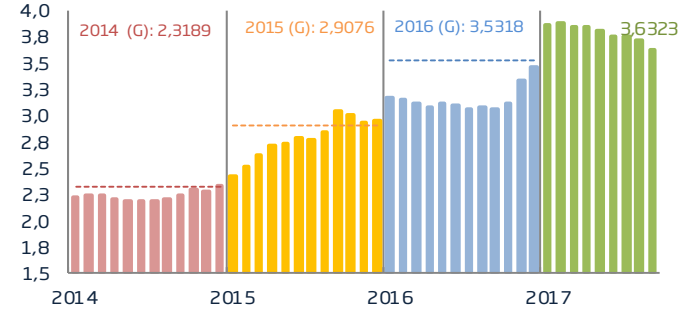
Yıllonun Cari Denge Beklentisi (milyar USD)

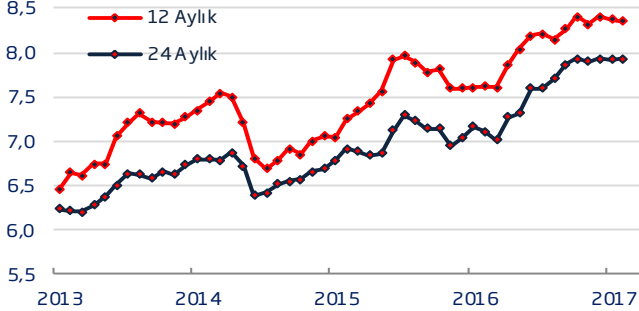
Yıllonun TÜFE Artışı Beklentisi (yıllık, %)

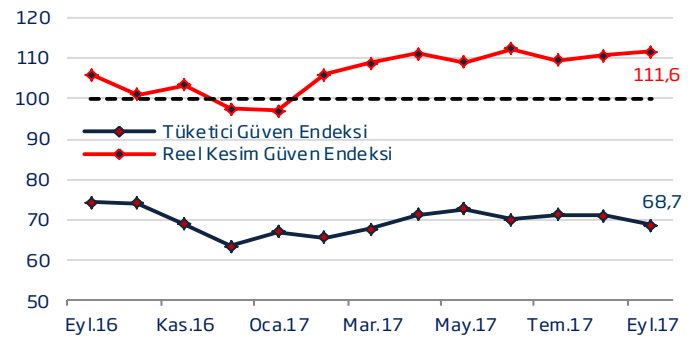
Yıllonun Dolar Kuru Beklentisi

12 ve 24 Ay Sonrasına İlişkin TÜFE Artışı Beklentisi (yıllık, %)

Güven Endeksleri

Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2012	2013	2014	2015	2016	17-Ç1	17-Ç2	17-Ç3
GSYH (milyar USD)	871	950	935	861	863	175,9	204,8	-
GSYH (milyar TL)	1.570	1.810	2.045	2.339	2.609	649,5	734,2	-
Büyüme Oranı (%)	4,8	8,5	5,2	6,1	3,2	5,2	5,1	-
Enflasyon (%)						Tem.17	Ağu.17	Eyl.17
TÜFE (yıllık)	6,16	7,40	8,17	8,81	8,53	9,79	10,68	11,20
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	2,45	6,97	6,36	5,71	9,94	15,45	16,34	16,28
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						Nis.17	May.17	Haz.17
İşsizlik Oranı (%)	8,8	9,1	10,3	10,2	11,9	11,2	11,3	11,1
İşgücüne Katılım Oranı (%)	48,5	48,5	51,0	51,7	52,4	52,6	52,6	52,7
Döviz Kurları						Tem.17	Ağu.17	Eyl.17
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	110,3	100,3	105,0	97,5	92,0	89,5	89,7	
USD/TL	1,7847	2,1485	2,3378	2,9189	3,5176	3,5237	3,4526	3,5561
EUR/TL	2,3530	2,9605	2,8288	3,1708	3,7102	4,1544	4,1048	4,2040
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	2,0688	2,5545	2,5833	3,0448	3,6139	3,8390	3,7787	3,8801
Dış Ticaret Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Haz.17	Tem.17	Ağu.17
İhracat	152,5	151,8	157,6	143,8	142,5	148,4	151,1	152,6
İthalat	236,5	251,7	242,2	207,2	198,6	207,3	214,1	216,6
Dış Ticaret Dengesi	-84,1	-99,9	-84,6	-63,4	-56,1	-58,9	-63,0	-64,0
Karşılama Oranı (%)	64,5	60,3	65,1	69,4	71,8	71,6	70,6	70,4
Ödemeler Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						May.17	Haz.17	Tem.17
Cari İşlemler Dengesi	-48,0	-63,6	-43,6	-32,1	-32,6	-35,6	-34,4	-37,1
Finans Hesabı	-48,9	-62,1	-41,6	-21,9	-21,0	-32,4	-29,1	-32,8
Doğrudan Yatırımlar (net)	-9,5	-9,3	-5,8	-12,5	-9,2	-9,9	-8,6	-9,0
Portföy Yatırımları (net)	-41,0	-24,0	-20,1	15,7	-6,3	-12,1	-15,4	-14,5
Diğer Yatırımlar (net)	-19,2	-38,8	-15,3	-13,4	-6,4	-1,1	5,0	1,4
Rezerv Varlıklar (net)	20,8	9,9	-0,5	-11,8	0,8	-9,3	-10,0	-10,8
Net Hata ve Noksan	-0,9	1,6	2,0	10,2	11,6	3,2	5,3	4,3
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	-5,5	-6,7	-4,7	-3,7	-3,8	-	-	-
Bütçe Gerçekleşmeleri ⁽²⁾⁽³⁾ (milyar TL)						Haz.17	Tem.17	Ağu.17
Harcamalar	361,9	408,2	448,8	506,3	583,7	324,4	376,0	433,8
Faiz Harcamaları	48,4	50,0	49,9	53,0	50,2	27,0	32,8	38,2
Faiz Dışı Harcamalar	313,5	358,2	398,8	453,3	533,4	297,4	343,2	395,7
Gelirler	332,5	389,7	425,4	482,8	554,4	299,2	351,7	408,7
Vergi Gelirleri	278,8	326,2	352,5	407,8	458,7	246,1	292,1	343,5
Bütçe Dengesi	-29,4	-18,5	-23,4	-22,6	-29,3	-25,2	-24,3	-25,2
Faiz Dışı Denge	19,0	31,4	26,5	30,4	21,0	1,8	8,4	13,0
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	-1,9	-1,0	-1,1	-1,0	-1,1	-	-	-
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						Haz.17	Tem.17	Ağu.17
İç Borç Stoku	386,5	403,0	414,6	440,1	468,6	495,3	504,6	513,3
Dış Borç Stoku	145,7	182,8	197,9	238,1	291,3	316,4	312,5	307,2
Toplam Borç Stoku	532,2	585,8	612,5	678,2	760,0	806,4	817,1	820,5

(1) 12 aylık kümülatif

(2) Yılbaşından itibaren kümülatif

(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göredir.

Kaynak: Datastream, Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, Reuters, TCMB, TÜİK

BDDK TARAFINDAN AÇIKLANAN AYLIK BÜLTEN VERİLERİNE GÖRE BANKACILIK SEKTÖRÜ

(milyar TL)	2012	2013	2014	2015	2016	Haz.17	Tem.17	Değişim ⁽¹⁾
AKTİF TOPLAMI	1.370,7	1.732,4	1.994,3	2.357,4	2.731,0	2.972,0	2.997,4	9,8
Krediler	794,8	1.047,4	1.240,7	1.485,0	1.734,3	1.919,2	1.943,8	12,1
TP Krediler	588,4	752,7	881,0	1.013,4	1.131,4	1.304,1	1.318,8	16,6
Pay (%)	74,0	71,9	71,0	68,2	65,2	68,0	67,8	-
YP Krediler	206,4	294,7	359,7	471,5	602,9	615,0	625,0	3,7
Pay (%)	26,0	28,1	29,0	31,8	34,8	32,0	32,2	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	23,4	29,6	36,4	47,5	58,2	61,3	62,2	7,0
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	2,9	2,8	2,9	3,1	3,2	3,1	3,1	-
Menkul Değerler	270,0	286,7	302,3	329,7	351,6	368,2	367,1	4,4
PASİF TOPLAMI	1.370,7	1.732,4	1.994,3	2.357,4	2.731,0	2.972,0	2.997,4	9,8
Mevduat	772,2	945,8	1.052,7	1.245,4	1.453,6	1.578,1	1.595,3	9,7
TP Mevduat	520,4	594,1	661,3	715,4	845,1	882,6	904,0	7,0
Pay (%)	67,4	62,8	62,8	57,4	58,1	55,9	56,7	-
YP Mevduat	251,8	351,7	391,4	530,0	608,5	695,5	691,3	13,6
Pay (%)	32,6	37,2	37,2	42,6	41,9	44,1	43,3	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	37,9	60,6	89,3	97,8	116,3	131,0	130,0	11,8
Bankalara Borçlar	173,4	254,2	293,2	361,3	417,6	425,1	420,7	0,7
Repodan Sağlanan Fonlar	79,9	119,1	137,4	156,7	137,8	87,4	87,3	-36,6
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	181,9	193,7	232,0	262,3	300,3	330,9	335,7	11,8
Net Dönem Kârı/Zararı	23,5	24,7	24,6	26,1	37,5	25,4	29,0	-
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	50,6	57,9	60,7	63,5	66,5			
Krediler/Aktifler	58,0	60,5	62,2	63,0	63,5	64,6	64,8	-
Menkul Kıymet/Aktifler	19,7	16,6	15,2	14,0	12,9	12,4	12,2	-
Mevduat/Pasifler	56,3	54,6	52,8	52,8	53,2	53,1	53,2	-
Krediler/Mevduat	102,9	110,7	117,9	119,2	119,3	121,6	121,8	-
Sermaye Yeterliliği	17,9	15,3	16,3	14,6	15,6	16,9	17,0	-

(1) Yılsonuna göre % değişim

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.
